

Iskolakönyvtáros

1. évfolyam 1. szám

1.

1993. december

- Az iskolai forrásközpont ■ Könyvtári órák a felső tagozatban
- Bemutatkozik a Petőfi Irodalmi Múzeum ■ A Könyvtárostanárok Szervezete
- Változások a Tankönyvkiadónál ■ Kiadói műhely Veszprémben ■ Könyvismertetések

Szaktudományi, módszertani és tájékoztató folyóirat

általános és középiskolák számára

MAGYAR TANESZKÖZTÁR

TANSZEREK, ISKOLAI FELSZERELÉSEK
KIADVÁNYOK, SZEMLÉLTEŐESZKÖZÖK
KATALÓGUSA

1993

TARTALOM

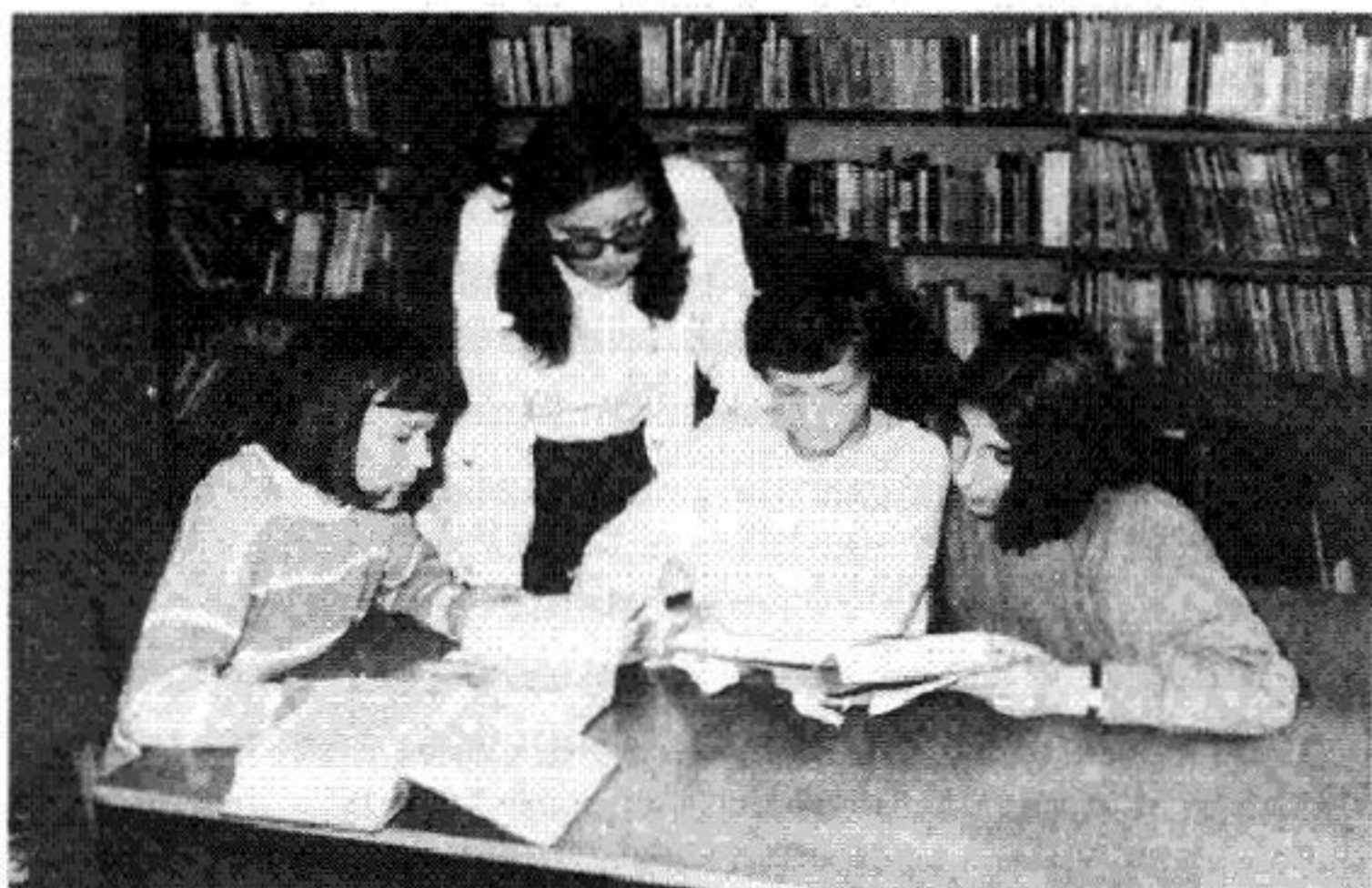
E számunk szerzői:

Dr. Ábrahám István igazgató, Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp.; Balogh Ferencné könyvtáros, igazgatóhelyettes, Eötvös Károly Megyei Könyvtár, Veszprém; Barták Péter tanár, újságíró-szerkesztő, Napló Kiadói Kft., Veszprém; Bontó Józsefné tanítónő, Báthory István Általános Iskola, Veszprém; Emmer Gáborné tanár, könyvtáros, Báthory István Általános Iskola, Veszprém; Kalmárné Morcsányi Rozália, iskolai könyvtári szaknácádó, a Könyvtárostanárok Szervezete titkára, Szolnok; László Rózsa marketing manager, Hegyi és Társa Könyvkiadói Bt., Bp.; Püski Anikó muzeológus, Petőfi Irodalmi Múzeum, Bp.; Szűcs Anna tanár, Báthory István Általános Iskola, Veszprém; Tolnai Valéria könyvtáros-szerkesztő, Megyei Pedagógiai Intézet, Veszprém; dr. Tóth Dezső könyvtáros, Vetési Albert Gimnázium, Veszprém; dr. Tölgyesi József adjunktus, Veszprémi Egyetem.

Fotók: dr. Ábrahám István, Éber Gábor, Katsányi Gábor, Rádóczy Csaba és archív felvételek.

A borítólapok fotói: Képek a veszprémi Báthory István Általános Iskola könyvtárából

A szerkesztő jegyzete (Tölgyesi József)	3
Dr. Tóth Dezső: Az iskolai forrásközpont	4
Szűcs Anna: Könyvtári órák a felső tagozatban a magyar- és történelemtanításban	7
Bemutatjuk a Könyvtárostanárok Szervezetét (Kalmárné Morcsányi Rozália)	9
Tolnai Valéria: Huszonhárom éve pedagógiai szakkönyvtár	10
Püski Anikó: Bemutatkozik a Petőfi Irodalmi Múzeum	12
Dr. Ábrahám István: Változások a tankönyvkiadásban a Tankönyvkiadónál	16
Kiadói műhely a közoktatás szolgálatában (T. J.)	18
Új idők – új taneszközök (Bontó Józsefné)	20
Megújul(t) a Móra Könyvklub (Emmer Gáborné)	20
Könyvismertetések	21

Könyvtári órák a Báthory Általános Iskolában

Dr. Ábrahám István

Iskolakönyvtáros

Szaktudományi, módszertani és tájékoztató folyóirat általános és középiskolák számára

Főszerkesztő: DR. TÖLGYESI JÓZSEF. **A szerkesztőség munkatársai:** BARTÁK PÉTERNÉ **szerkesztő**, RÁDÓCZY CSABA, DR. TÓTH DEZSŐ,

VARGA ISTVÁN. **Tervezőszerkesztő:** BORDÁCSNÉ MÓROCZA ÉVA. Szerkesztőségi titkár: TARNAINÉ NÉMETH ILDIKÓ. **Szerkesztőség:** 8200 Veszprém, Victor Hugo u. 3. Telefon: 88/325-111, 323-244. Fax: 88/321-080. **Felelős kiadó:** Varga Zoltán igazgató. **Kiadja és terjeszti:** ECHO PR Kft. 8200 Veszprém, Victor Hugo u. 3. Tel. és fax: 88/321-080. **Megrendelhető:** a kiadónál. A lap tanévenként ötször jelenik meg. Az éves előfizetési díj: 550 Ft. **Nyomdai előkészítés:** Szurmay László, Veszprém. **Nyomdai munkák:** OOKPress Nyomda, Veszprém. **Felelős vezető:** Szathmári Attila.

Az ECHO PR Kft. (az OTTV, az Országos Továbbképző, Taneszközfejlesztő és -Értékesítő Vállalat jogutódja) a következő kiadványait ajánlja a könyvtárak figyelmébe. A megjelölt árakból minden könyvtárnak 5%, 1000 Ft feletti megrendelés esetén 10%, 2000 Ft feletti megrendelés esetén 15% kedvezményt nyújtunk. A postaköltség a vevőt terheli.

A későbbre jelzett könyvekre, kiadványokra előrendelést felveszünk.

Rendelési cím:

ECHO PR Kft.

8200 Veszprém, Victor Hugo u. 3.

Tel./fax: (88) 321-080

A **Fifike** című újság az általános iskolásoknak szóló színes kiadvány, amely havonta egyszer jelenik meg sok-sok játékkal, érdekességgel, levelezőrovattal és poszterrel. A rejtvényeket helyesen megfejtők között minden hónapban ajándékokat sorsolunk ki. Ára: 29 Ft/hó.

A **Természetismeret Tanítása** c., a környezetismeret, a biológia és a földrajz témakörét felölelő folyóirat az általános és középiskolák számára készül. Szaktudományi, módszertani és tájékoztató lap, amely tanévenként öt alkalommal jelenik meg. (A pedagógusképző intézmények és a nagyobb közművelődési könyvtárak érdeklődésére is számot tarthat.)

A szoroson vett tantárgypedagógiai írásokon kívül megtalálhatók benne a tanítást segítő háttéranyagok, interjúk, tan- és szakkönyvismertetések, és tájékoztató audiovizuális anyagokról, szakmai programokról, tanulmányi versenyekről is.

A színes borítójú, gazdagon illusztrált folyóirat éves előfizetési díja 530 Ft.

A **Test-nevelés** című lap megjelenteti az alapvető szakmai döntéseket, dokumentumokat; naprakészen informálja a testnevelőket a legújabb módszerekről, kísérletekről, eredményekről; bemutatja és szemlézi a hazai és a külföldi sajtót; közli a versenykiírásokat.

Az 1993/94-es tanévben 6 szám jelenik meg. Előfizetési díja: 450 Ft.

A **Kitaibel-füzet** egy, az eddigieknél részletesebb, a versenyre készülőknek, a Kitaibel Pál tudományos tevékenysége iránt érdeklődőket segítő kiadványszerű jelenik meg. A könyv tartalmazza:

- Kitaibel életének, munkásságának leírását,
- a *Descriptiones et icones plantarum rariorum Hungariae* című mű bemutatását,
- a Kitaibelre vonatkozó teljes szakirodalmat,
- a Kitaibel Pál Középiskolai Tanulmányi Verseny történetét, követelményeit stb.,
- a kitaibeles kiselőadások listáját.

Ára: 150 Ft. Megjelenés: 1994. január.

A **Mese, mítosz, valóság** című kötet eleven, izgalmas történetek gyűjteménye. Olyan ismeretterjesztő írásoké, melyek rendhagyó módon dolgoznak fel néhányat világunk fennmaradt mese- és valóságbeli hagyományai közül. Az írások lényegében áttekinthetik az olvasóval a földkerekséget Magyarországtól Hawaii szigetéig.

A veszprémi szerzőpár legújabb kötetét elsősorban fiataloknak ajánljuk több tantárgy sajátos kiegészítő irodalmaként, ám bizonyosra vehető, hogy az érdekes történeteket kedvelők, sőt még a felnőtt olvasók sem fognak csalódnani e szép kiállítású, gazdagon illusztrált kötetben.

Ára: 195 Ft. Megjelenés: 1994. március.

Az **állatok birodalmában** című kötet fokozatosan megismerteti az összes állatfajjal, megtalálhatók benne az állatok életének alapjellemezői. Szól valamennyiről, a legismertebb állatoktól a ma már csak rezervátumokban, állatkertekben élőkig. A könyv érdekessége, hogy olyan állatokkal is foglalkozik, amelyek szemmel nem is láthatók.

A könyvet a tényekkel alátámasztott részeket népi szólásmondások, találós kérdések tarkítják. A gyermek a könyvben rajzolhat, festhet is, kivághat belőle és beleragaszthat. Ezzel nemcsak alakítja saját állatkertjét, hanem játszva fejleszti alkotóképességét is, és rögzíti az ismereteket.

Ára: 233 Ft.

Az **Elkallódni, megkerülni** (Versek kreatív megközelítése szövegtani keretben) című kötet új elméleti és módszertani távlatot nyithat meg nemcsak a szövegtan és a magyar költészet vizsgálatában, hanem a szövegek korszerű elemzésében, oktatásában és kutatásában is.

A szerzők az iskolai oktatásban szerzett tapasztalataikat, a kísérletek tanulságait oly módon adják közre, hogy egyben javaslatokat tesznek további gyakorlatok, feladatok készítésére, elvégzésére is.

A kötet használatát bibliográfia, fogalomindex és antológia segíti.

Ára: 390 Ft.

Matematikai kondicionáló. Szerzője Takács Gábor. Méltó kiegészítője az alsós matematika-tankönyveknek. A kondicionáló feladatai között szerepelnek ismeretpótló, megerősítést célzó, a gyakorlást lehetővé tevő, tanulási módszereket alakító, valamint a továbbfejlesztő hatást biztosító változatok. A feladatok a matematika témái, témarészletei szerint csoportosítva rendszert alkotnak, egymásra épülnek.

Valamennyi témarészlet anyaga a négy alsós évfolyam ismeretanyagát, oktatási gyakorlatát tekintve teljes feldolgozást nyújt a használóknak.

A kondicionáló a megoldás lépéseinek tagolásával megtanítja a gyermekeknek a feladatmegoldás módszerét is.

A kondicionáló négy kötetben jelenik meg.

I. rész: Alaki érték – helyi érték – időpont – időtartam, összeadás (kb. 186 oldal) (1993. szeptember).

II. rész: Halmazok, kivonás, pénzhasználat (kb. 166 oldal) (1993. október).

III. rész: Kombinatorika, szorzás, valószínűség (kb. 180 oldal) (1993. november).

IV. rész: Helymeghatározás, mértékváltások, osztás, összefüggések-kapcsolatok felismerése (kb. 180 oldal) (1993. november).

A színes kiadvány használható a tanórán kiegészítőként, otthoni gyakorláshoz, önálló munkához is, és a tehetségesebb tanulók számára a saját ütemű előrehaladáshoz.

Ára: 280 Ft/kötet.

A **természet káprázatai.** Az angol, színes maxi-leporelló (41 cm x 58 cm x 16 oldal) magyar nyelvű kiadása, amely az állatok izgalmas világával ismerteti meg a gyerekeket. Sajátos állatkert ez a könyv, amelyben megtalálható úgyszólván valamennyi állatfajta képanyaga: a vadállatok, a dzsungel lakói, a tengervizek szelíd élőlényei, a madarak és a rovarok ismert és kevésbé ismert, de színpompás képviselői, a csúszómászók, gyíkok stb. A leporelló minden gyermekszobába az állatbirodalom egy darabját csempészi be, kalandokat és sok-sok élményt kínálva az állatokkal való ismerkedés során.

Ára: 690 Ft.

***

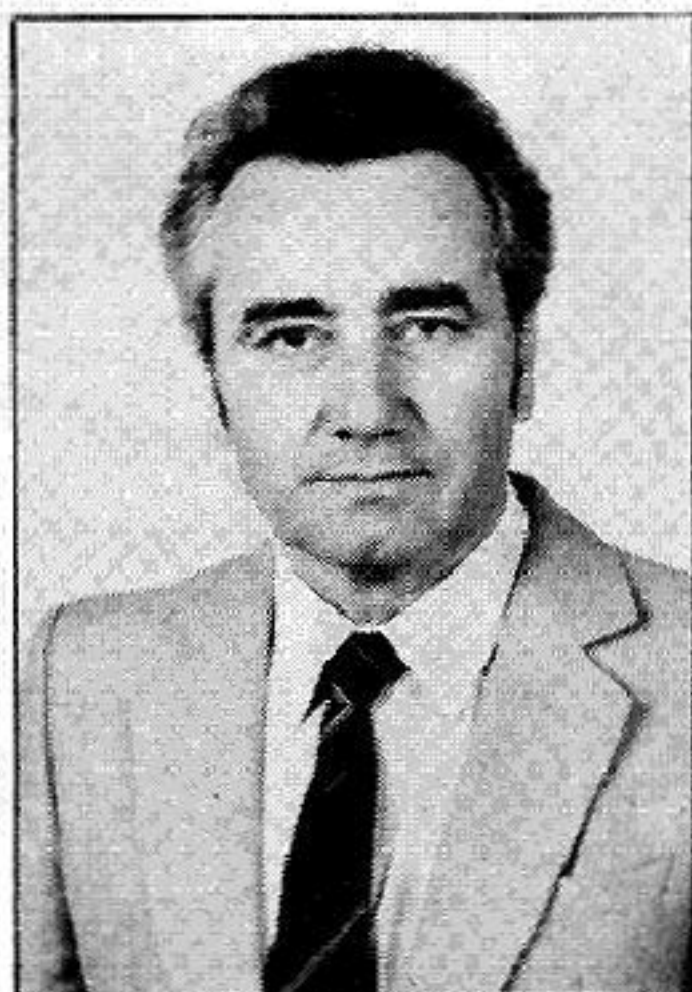
Sok könyvtár keresett meg bennünket az elmúlt időszakban videófilmjeinkről érdeklődve. Ezért, ha kéri, elküldjük videolistánkat is, amely még OTTV néven készült, de a megrendelési cím itt is azonos az ECHO PR Kft. címével.

Várjuk szíves megrendeléseiket!

A szerkesztő jegyzete

**Köszöntöm az Olvasót
a folyóiratot kiadó ECHO PR Kft. és a szerkesztőség nevében!**

Ismét van lapja az iskolakönyvtárosoknak, amely a korábbi, közkedvelt könyvtároslapoknak, -folyóiratoknak nemcsak méltó követője kíván lenni, hanem olyan folytatása, amely őrzi azok eredményeit, segítőkészségét, tájékoztatási feladatukat, a szellemi élmény nyújtásának ígéretét és alkalmait. Hitet tesz amellett, hogy a nevelési-oktatási intézményekben a könyvtár a pedagógiai munkának nemcsak eszköze, hanem nélkülözhetetlen bázisa, amelyben a könyvtárosok felelősséggel és szakmai tudással, szívvel-lélekkel végzett tevékenysége döntő módon befolyásolja a nevelés és oktatás hatékonyságát, minőségét.

Az Iskolakönyvtáros célja, hogy gyakorlati segítője legyen a könyvtárosoknak, valamennyi tanítónak és tanárnak, s nem kevésbé: az iskolákat irányító vezetőknek.

Köztudott, hogy iskoláink könyvtári helyzete nagyon különböző. Helyiségük, állományuk, technikai felszereltségük és könyvtáros-ellátottságuk mértéke is jelentős különbségeket mutat még az azonos tanulólétszámúak esetében is. Mindezek jelzői annak, hogy egy-egy intézmény vezetése, tantestülete mennyiben tekinti fontosnak, hogy médiaközpontja segítse a tanítást és a tanulást.

Az új oktatási törvény – szerencsénkre – még ebben a pénzügyi forrásokban nem túlságosan bővelkedő időszakban is módot ad a vezetőknek ahhoz, hogy ki-ki a maga mértéke, értékrendje, a felismert szükségesség szerint teremtsen meg annak anyagi lehetőségét, hogy a könyvtáros (és a tantestület) olyan forrásközponttal rendelkezzen, amelyben a pedagógiai folyamatok (elsősorban a nevelőmunka és az oktatás) sikerrel legyenek megoldhatóak.

Természetesen szükség lenne könyvtári törvényre is, s az iskolákra vonatkozó végrehajtási utasításra, amely minden érdekelt számára egyértelműen rögzítené, mi az iskolai könyvtár funkciója, s ehhez milyen tárgyi, személyi, pénzügyi feltételeknek kell meglenni. Igaz, ez csak feltétel lehet ahhoz, hogy az iskola pedagógiai programja alapján, amelynek kidolgozásában a könyvtáros(ok)nak is részt kell venniük, valóban műhelymunka folyjon, s alkalmat teremtsen a tanórai és az azokon kívüli tanári-tanulói tevékenységekhez.

Az Iskolakönyvtáros éppen ezért, ezek segítésére közöl majd olyan tanulmányokat, cikkeket, amelyek tapasztalati anyagot, modellt adhatnak e tevékenységekhez. Az ország számos iskolájában hoztak létre mintakönyvtárnak is ne-

vezhető forrásközpontot, amelyek továbbképzések, különböző szakmai rendezvények, tantestületi tanácskozások, tapasztalatcserék során tanulmányozhatók. Nem kevésbé fontos, hogy egy-egy nagyobb fejlesztés előtt az érdekelt szakmai vezetők megismerhessék, tanulmányozhassák azt a könyvtári szakmai irodalmat, amely nemcsak orientáló, hanem ösztönző is lehet.

Szócikkeink révén kollégáink megismerkedhetnek kiadókkal, ezek munkájával, kiadványaikkal, terveikkel, bemutatjuk azokat az irodalmi jellegű múzeumokat, amelyek helyei lehetnek egy-egy tanulmányi célú látogatásnak, olvashatnak

nagy hagyományú iskolák könyvtártörténetileg is jelentős gyűjteményeiről, s közlünk olyan írásokat is, amelyek egy-egy tantárgy tanítása és a könyvtár kapcsolatát dolgozzák fel.

Természetesen az iskolai könyvtárosok sajátos pedagógiai, könyvtártechnikai munkájáról sem feledkezünk meg. Bár a lap nem kizárólag nekik készül, mégis, szeretnénk, ha éreznék: támaszuk vagyunk, leszünk abban a mindennapos – hol küszködéssel, hol szellemi-lelki örömmel végzett – munkában, amely rájuk hárul.

Bemutatjuk a könyvtáros-egyesületeket, működésüket, hírt adunk szakmai programjaikról, s közöljük a legfontosabb országos (és szívesen, ha eljut hozzánk: a helyi vagy regionális) versenyek, vetélkedők kiírásait, mert a „háttér-munkában” a könyvtáros(ok)ra e téren is sok teendő hárul.

Aki részt vett a Hungarodidakt '93 kiállításon, láthatta mennyi továbbfejlesztett új technikai eszköz áll rendelkezésre, amelyeknek ott lenne a helyük a könyvtárakban. Ezekről is hírt adunk.

A lap tartalmát Önök is befolyásolhatják. Remélem, hogy a könyvtári, könyvtárosi munkáról, valamely problémáról vagy sikerről megírják gondolataikat, hogy másoknak tanulságul szolgáljanak.

Eredményes munkát kívánok minden kollégának!

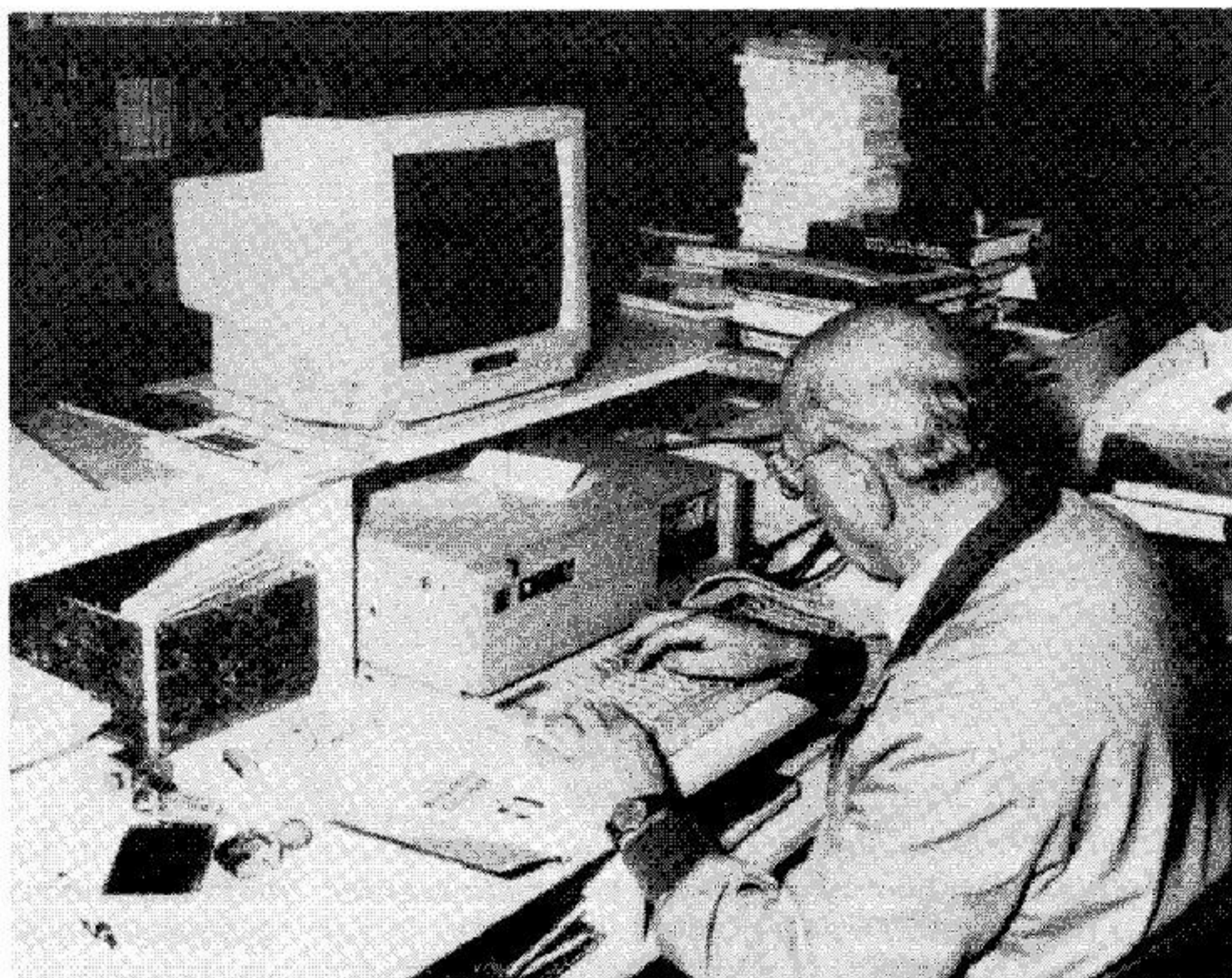
Dr. Tölgyesi József

A címben jelzett intézmény hazai múltja alig két évtizedre tekint vissza. A '70-es évek külföldi szakirodalmában találkozhattunk vele először. Évekig csak elméleti síkon folyt a diskurzus, majd később a gyakorlatban is megjelentek a mai értelemben használt intézmény csírái a nevelést végző iskolák különböző típusaiban.

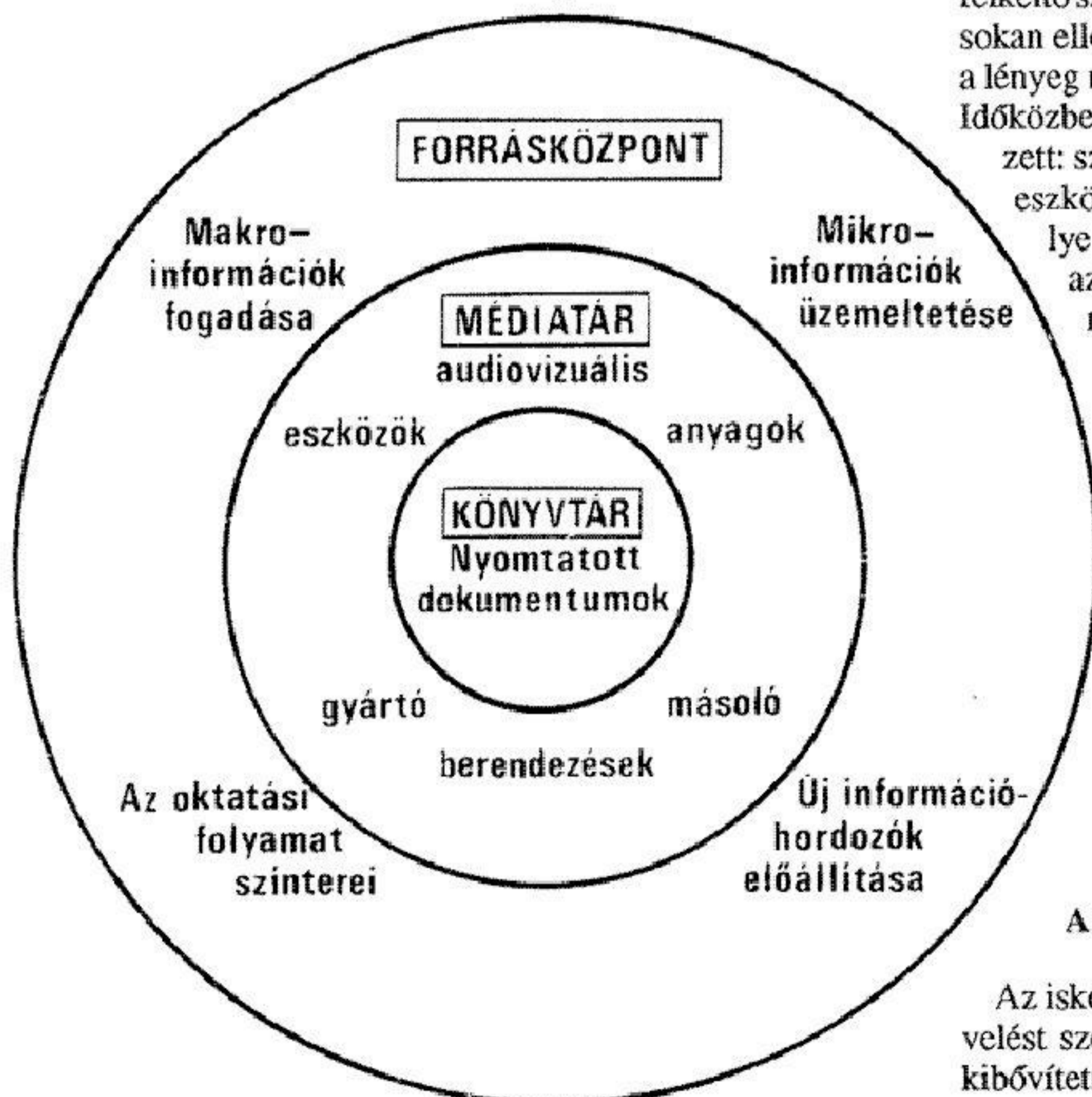
Az információt tartalmazó dokumentumok fizikai bővülésével a hagyományos könyvtárak válaszút elé kerültek. Megtartják-e évszázadok alatt kialakult gyűjtési módszerüket: csak írott, nyomtatott anyagokat gyűjtenek, vagy utat nyitnak a másfajta hordozón megjelenő, emberi gondolatokat közvetítő, képes, hangos, illetve hangot-képet együtt tartalmazó anyagoknak.

Az új anyagok befogadását ellenzők tábora egyre szűkült, és ma már egyértelműen elfogadott, hogy a könyvtárban helye van minden emberi tudást rögzítő dokumentumnak, bármilyen hordozón jelenik meg.

Nem kívánok történeti áttekintést adni, csak jelezni szeretném a folyamatot, amely a könyvtárakban lezaj-

I. sz. ábra – Az iskolai forrásközpont fokozatai

lott, és a folyamat tükröződését az intézmény nevét illetően is.

Az ún. hangos-képes, – audiovizuális – dokumentumok bekerülésével a befogadó könyvtárakat elsősorban figyelemfelkeltő szándékkal **médiatár** névvel jelölték. A nevet illetően sokan ellenszenvvel viseltettek, s nem is indokolatlanul. Ám a lényeg nem a néven, hanem a gyűjtemény összetételén van. Időközben az információhordozók újabb nemzedéke jelentkezett: számítógépek és programok formájában. Ennek az új eszköznek (hardver) és dokumentumnak (szoftver) is helye van a könyvtárban. A könyvtárakkal szemben azonban a társadalom újabb elvárásokat fogalmazott meg: vagyis a hagyományos szolgáltatások: helyben használat, kölcsönzés, bibliográfiai adatszolgáltatás stb. mellett, összefoglalóan jelölve, a széles értelemben vett információszolgáltatás igénye jelentkezett.

Mindezek érvényesek az iskolai könyvtárakra is. Sőt, az informatika, mint tantárgy várható megjelenése kibővíti a szolgáltatások körét. Ha pedig ebben az irányban bővült a könyvtár állománya, szolgáltatása, a tartalom kifejezésére új név született, s ez az információs központ, illetve forrásközpont.

Az I. sz. ábra sematikus mutatja be a fejlődést.

A FORRÁSKÖZPONT KIALAKÍTÁSA

Az iskolai könyvtár alapvető feladata, hogy az oktatást-nevelést szolgálja. Még jobban érvényes ez a követelmény a kibővített funkciókat ellátó forrásközpontokra.

Mielőtt a feladatok részletezését vizsgálnánk, szükségesnek tartom a gyűjtemény elvi meghatározását.

Véleményem szerint ez a következő lehet: Az iskolai forrásközpont olyan integrált intézmény, amely céltudatosan gyűjti azokat az ismerethordozó dokumentumokat (nyomtatott, kéziratos, audiovizuális stb.), amelyek a nevelésben, oktatásban, művelődésben, a szakmai képzésben felhasználhatók. A dokumentumokat megőrzi, használatra alkalmassá teszi, kölcsönzi és segítségével információt szolgáltat. Rendelkezik az av ismerethordozók megtekintéséhez szükséges technikai eszközökkel és egyszerűbb másolóberendezésekkel. Teret biztosít a kreativitáson alapuló nevelésnek.

Az ellátandó feladatok körét több, eddig is végzett teendő figyelembevételével az alábbiakban szeretném kibontani.

A FORRÁSKÖZPONT ALAPJA A KÖNYVTÁR

A könyvtár az, mely a hagyományos – nyomtatott – dokumentumokon túl gyűjti az audiovizuális anyagokat, sőt, a számítástechnika ismerethordozóit is. S az is természetes, hogy rendelkezik mindazokkal a technikai eszközökkel, melyek az av dokumentumok „olvasásához” szükségesek.

A könyvtári szolgáltatások köre egyre inkább eltolódik az információszerzés irányába, amennyiben az iskolai oktatás is elsősorban arra irányul, hogy megtanítsa a tanulókat tanulni. Az önálló tanuláshoz pedig alapfeltétele, hogy az érdekeltek eligazodjanak a rendelkezésükre álló dokumentumok között, ismerjék azokat a forrásokat, ahonnan a szükséges információt – tudásanyagot – beszerezhetik. S ez az igény pedig túllép a mai értelemben vett könyvtári kereteken. Közismert mindenki előtt, hogy a tankönyvek kizárólagossága megszűnőben van még a nappali „főfoglalkozásként” űzött oktatásban is. Az egyre jobban tért hódító távoktatás pedig minden forrást egyenrangúnak tekint a tankönyvvel. A jövő tanulójának a rádió, a televízió, a videó, a számítógép és ezek minden szolgáltatása forrásként szerepel.

Egyértelműnek látszik, hogy a NAT-tervezetben megfogalmazott informatikai tudás (tantárgy) elsajátítása a mai nemzedéknek nélkülözhetetlen.

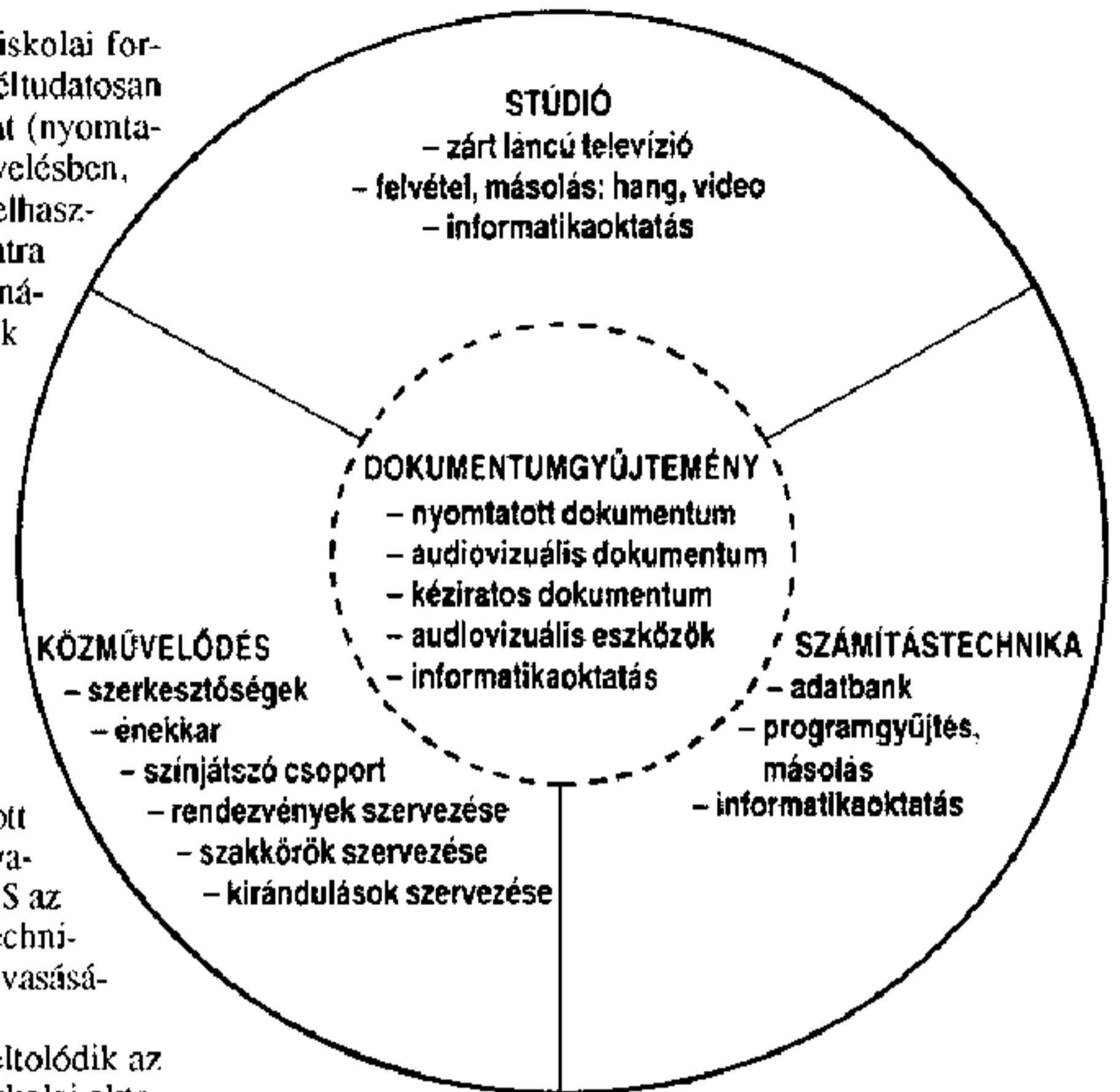
Véleményem szerint a bevezetendő informatika tantárgy oktatása a könyvtárhoz, illetve ahol már működik, a forrásközpontokhoz kell hogy tartozzon.

A könyvtári, könyvtárhasználati ismeretek, az irodalmazás technikája, a tömegkommunikációs eszközök használatának technikai, tanuláspedagógiai tudnivalói is idetartoznak.

Külön kívánok szólni a forrásközpont részeként működő számítástechnikai adatbankról.

AZ ADATBANK

Az információs központ nevéből, funkciójából fakadóan mindenfajta információnak – ismeretnek – a gyűjtőhelye,

szolgáltatója. Természetes tehát, hogy a legkorszerűbb technikai lehetőségeknek is birtokosa. Vagyis alkalmazza a számítástechnikát, segítségével feldolgozza, tárolja és az igények alapján rendelkezésre bocsátja az érdeklődőknek.

Milyen információkat tárolhat a központ, tehetjük fel a kérdést.

Mindent, amire az iskolának mint intézménynek, a tanároknak, tanulóknak szüksége lehet. Kiindulva a könyvtár – médiatár – feladataiból, számítógépen feldolgozott és tárolt adatok a teljes állományról (nyomtatott, audiovizuális stb.), analitikus feltárás a pedagógiában felhasználható folyóiratok legújabb cikkeiről, tanulmányairól. (Az adatbank kiépítésének, működésének, fejlesztésének kérdéseiről itt most nem kívánok szólni.)

A szolgáltatások körébe sorolhatók a tanárok, tanulók adatai, a gazdasági információk, úgymint a leltári, számviteli adatok nyilvántartása, társadalombiztosítás stb.

Az elmondottak, több más helyileg változó igényekkel kiegészítve, egységes rendszert képezve jelentik a helyi adatbank tartalmát, mely egy egységes helyi rendszerben működik. Vagyis a központi géphez jutnak el azok az adatok, melyeket az egyes munkahelyeken lévő terminálokra dolgoznak fel.

Az egyes feldolgozóhelyek száma minden intézményben az igényektől, adottságoktól függ. A folyamatos feldolgozás, visszakeresés, egyszerűen az üzemelés miatt szükséges, pl.

saját gép a könyvtárban, a titkárságon, a gazdasági hivatal részlegeiben (munkaügy, anyagnyilvántartás, könyvelés stb.) s lehetőség szerint a tanári szobában. S ott, ahol számítástechnikai képzés folyik, a gépi szaktermekben. Így válik lehetővé pl., hogy a helyi hálózatok tanításánál a gyakorlatban is alkalmazhassák az elméletben tanultakat.

A számítástechnika nem egyenlő az informatikával, de annak lényeges eleme, hiszen az információszolgáltatásnak jelenleg ez a legkorszerűbb módszere.

A forrásközpont mint szervezeti egység integrálja az iskolán belül folyó információszolgáltatásokat is. Így pl. végzi a helyi rádió- és televíziósugárzást, s továbbítja a megfelelő helyekre (könyvtár, tanterem, tanári szoba stb.) a központi média sugárzásait.

Itt kell szólni a napjainkban kiépülő és a közeljövőben általánossá váló számítógépes hálózatok rendszeréről is.

De nem lehet teljes a forrásközpont szervezete, szolgáltatási rendszere a nyomtatott dokumentumok – iskolai újságok, évkönyvek, híradók stb. – készítése, kiadása nélkül. Ezek a csatornák nélkülözhetetlenek a helyi információk terjesztésében, s egyben a kreatív, sokoldalú nevelésnek az eszközei.

Összefoglalva a forrásközpontról – vázlatosan – elmondottakat: az iskolai könyvtárak eljutottak egy olyan ponthoz,

amikor a fejlődés érdekében szervezeti, s tartalmi lépéseket kell tenniük.

De ezeket a lépéseket – tisztázva az elméleti kérdéseket, kidolgozva a módszereket –, minél előbb el kell kezdeni.

Tisztelt Szerzőink!

Kérjük, hogy az Iskolakönyvtáros számára küldendő tanulmányukat, cikkeiket, közleményüket egy példányban, 25 sor x 60 betűhellyel gépelve szíveskedjenek elküldeni. Ha lehetséges, írásukhoz szíveskedjenek fekete-fehér fényképeket vagy más illusztrációkat mellékelni. A lap számára elsősorban módszertani írásokat várunk, de szívesen fogadunk bármilyen, az iskolai könyvtárak életével, munkájával kapcsolatos anyagokat, vitaindító cikkeket, hírösszeállításokat. Várjuk könyvtári témájú tanácskozások, más rendezvények programjait (meghívóit), vagy pedig a megtartott rendezvényről rövid beszámolóit.

Címlapunkhoz színes dia is küldhető.

*Köszönettel:
a szerkesztőség*

A REFLEKTOR VIDEO örömmel tudatja Önnek, hogy megjelent két ismeretterjesztő videofilmje.

A 100 féle, vadon élő gyógynövényt ismertető

VADON NÖTT GYÓGYNÖVÉNYEINK

című, közel 1 órás természetfilm a naptári évet végigkísérve virágzási sorrendben mutatja be azokat a növényeket, amelyek a népgyógyászatban közvetlenül használhatók fel. A szabados latin megnevezésekkel feliratozott mű szakszerűségét dr. CSAPODY ISTVÁN c. egyetemi tanár lektorálása igazolja.

Az ÉLETKÖZÖSSÉGEK I. KIS NÖVÉNYISMERET

című 3 részes, összesen 55 perc időtartamú film az ERDŐ (1), a RÉTEK), a VIZEK, VÍZPARTOK (3) növényzetét mutatja be az általános és középiskolai tanrendi anyagot feldolgozva, azt kiegészítve. A műsoros videokazettát ajánljuk minden biológia tanárnak és természetiránt érdeklődő emberek. A szakszerűségét dr. CSAPODY ISTVÁN c. egyetemi tanár lektorálása és FUSZIKNÉ SZABÓ ÉVA tanár bírálata igazolja.

A filmek ára 1342 Ft, amely a 6% ÁFÁ-t és a csomagolási költséget tartalmazza. UTÁNVÉTTTEL szállítunk, melynek díja 1 db kazetta esetén 158 Ft (1993. május).

További információk telefonon a 99/357-210-es számon.

A megrendelést kérjük az alábbi címre postázni.

REFLEKTOR VIDEO – Berényiné Szilágyi Márta
9495 KÓPHÁZA, Jurisics u. 26.

Könyvtári órák a felső tagozatban a magyar- és történelemtanításban

SZŰCS ANNA

(Katsányi Gábor felvételeivel)

„Az acél és a szikla
jövőd nem biztosítja:
előbb elporlanak,
mint könyvben bölcs szavak.”
(Logau)

I.

A XX. század utolsó évtizedének embere a modern technika bővületében, felgyorsult életritmussal él. Mobilizálható ismereteit is gyorsan, a változásokra nyitottan kell megszereznie, ha versenyképes akar maradni a munkaerő-piacon. Tehát szinte állandó tanulásra, önképzésre kényszerül, amihez nélkülözhetetlen a könyv és a könyvtár használatának képessége.

Az ehhez szükséges alapokat kisebb részben a család, nagyobb részt viszont a közoktatási, közművelődési intézmények szakemberei adják.

A könyvek világával való tudatos kapcsolat kiépítése már kisgyermekkorban megkezdődik otthon, az óvodában, majd az általános iskolában.

Nagyobb településeken, ahol működnek gyermekkönyvtárak, illetve részlegek, már az óvodáskorú gyermekek is rendszeres, élő kapcsolatban vannak ezekkel az intézményekkel.

Az általános iskolássá válás első hetében, amikor a kis elsősöket végigvezetik iskolájukban, az ismerkedésben az egyik fontos állomás a könyvtár.

Tanórák, napközis foglalkozások során az alsó tagozatos időszakban többször is megfordulnak majd itt, hogy minél előbb tagjai, kölcsönzői legyenek a könyvtárnak; megtanulják az itt elvárt viselkedési normákat; szívesen lapozgassák az őket érdeklő lapokat, folyóiratokat, könyveket; igénybe vegyék a könyvtár egyéb szolgáltatásait (zenehallgatás, dianézis, videózás stb.).

II.

A felső tagozatban folytatjuk a tudatos olvasói nevelést, a könyvtári ismeretek tanítását. Természetesen ez nem csupán az irodalomórák feladata, hanem minden tantárgy lehetőséget ad erre.

Nézzük meg, hogy a magyar irodalom, nyelvtan és történelem tantárgyak keretében az 5–8. osztályokban milyenek ezek a lehetőségek!

a) Magyar irodalom, nyelvtan

1., 5. osztályban alapkövetelmény, hogy a tanuló tudjon tájékozódni a könyvtárban; megtanulja az ábécé- és szakkatalógus használatát, a könyvtári és szótári jelöléseket, a címszavak keresését, az Értelmező szótár kezelését. Ezen ismeretek megszerzése érdekében több órát tarthatunk a könyvtárban.

A *Mesemondók, mesegyűjtők* című órán egyéni és csoportmunkával megnézik, milyen mesekönyvek, mesegyűjtemények vannak az iskolai könyvtárban; lexikonból néhány magyar és külföldi mesegyűjtő (pl.: Benedek Elek, Andersen stb.) életrajzát megkeressük, válogató hangos olvasással felolvassuk; képeket, információkat gyűjtünk a falusi emberek jellegzetes közös munkáiról (pl.: tollfosztás, kukoricafosztás stb.), amelyek közben meséltek, énekeltek, játszottak.

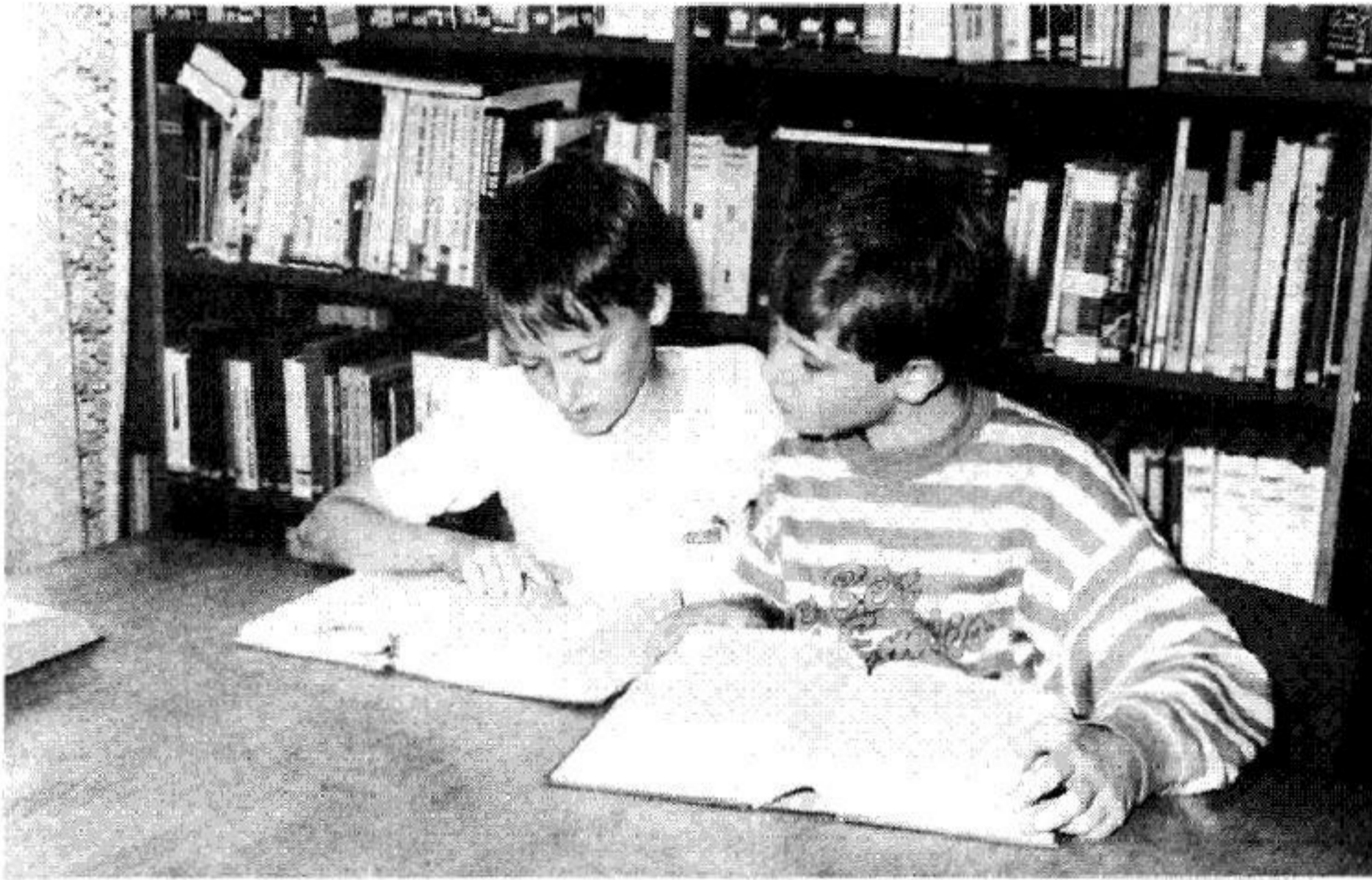
A *Tájékozódás a könyvtárban, A katalógus használata* című könyvtári órákat érdemes az iskolai könyvtáros kollégákra bízni, hiszen a gyerekekről, a tudásukról nagyon sok hasznos információt tudunk meg munkájuk figyelése közben.

Vagy a szaktanár, vagy a könyvtáros tarthatja meg az *Idegen szavak* című órát. Előzetesen egyéni és csoportos feladatokat adhatunk ki, pl.: a hétköznapi életben, ill. a különböző tantárgyakban előforduló idegen szavak és jelentésük gyűjtésére; az *Idegen szavak és kifejezések szótárával* és az *Idegen szavak kiejtési szótárával* megismerkedve játékos versenyt is szervezhetünk.

Ehhez szervesen kapcsolódik a kötelező olvasmányban található olyan szavak, kifejezések gyűjtése, amelyeket a könyvbéli szereplők használnak, de mi már nem.

2., 6. osztályban követelmény, hogy tudjanak tájékozódni az új könyvekről; ismerjék az iskolai és gyermekkönyvtár fontosabb folyóiratainak címét. Meg kell tanulniuk a könyvismertetések, prospektusok, lapszemlék, képillusztrációk, diagramok, grafikonok szerepét, felhasználási módját.

Könyvtári órát tarthatunk *Enciklopédia* címmel, ill. a kötelező olvasmány kevésbé ismert, nem használatos szavainak gyűjtésére is.

Nyelvtanból *A nevek világa* című óra igen kedvelt a gyerekek körében, hiszen a névadás története, szokása, saját nevének vizsgálata Ladó János: *Magyar utónévkönyvével* érdekes, játékos ismeretszerzés. Ehhez kapcsolhatjuk a település földrajzi neveinek kutatását, értelmezését Kiss Lajos: *Földrajzi nevek etimológiai szótárának* segítségével.

3., 7. osztályban szánjunk időt a különböző művészeti lexikonok, szótárak, gyűjteményes művek megismertetésére. A kritika, a műbírálat műfajának elsajátítása csak úgy képzelhető el, ha minden tanuló a gyakorlatban is végez folyóiratszemlét, könyvismertetést. Ekkor már azt is el kell érniük, hogy a gyerekek a saját könyvtárukat tudják rendezni valamilyen szempont szerint.

4., 8. osztályban az előző évek következetes munkájának eredményeként nagyon komoly ismeretekkel kell bírnia tanítványainknak. Ha 5. osztálytól kezdve rendszeresen adunk anyaggyűjtés, jegyzetelés, idézés, referátumkészítés funkciójának, mechanizmusának megismeréséhez, gyakorlásához feladatokat, lehetőségeket, akkor nyugodt szívvel engedhetjük őket a középfo-kú intézményekbe.

Itt elsősorban az egyéni munkákra épülnek a könyvtári ismereteket nyújtó irodalomórák. Fordítsunk időt a nyilvános megszólalás különböző fajtáinak (hozzászólás, vita, felszólalás, alkalmi beszéd) gyűjtésére, vizsgálatára napilapokból, folyóiratokból stb., de a tv, videó, rádió is szerepelhet segítségként. Akár előzetes feladatokat is adhatunk, hogy minél több példa kerüljön elő, ill. több idő maradjon a közös megbeszélésre.

Az önálló műelemzéshez (pl.: József A., Radnóti M. verseiből) verselemzéseket tartalmazó kézikönyvekből, szak-könyvekből gyűjtünk anyagot.

Szívesen, ügyesen dolgoznak a *Színházművészeti ismeretek* c. fejezet kapcsán, amikor színháztörténetből, drámaírók életrajzából készítenek referátumokat.

A kötelező olvasmányból a 8-osok is gyűjtsék ki a régen használt szavakat.

Nyelvtanból szintén több alkalom van a könyvtár intenzív használatára.

Lássunk néhány példát!

Az idézés tanulásakor vigyük be a gyerekeket a könyvtárba, adjunk mindenkinek a kezébe egy-egy verseskötetet, és gyűjtsünk szép gondolatokat, aforizmákat. A legszembetűnőket válogatás után a füzetekben érdemes megörökíteni.

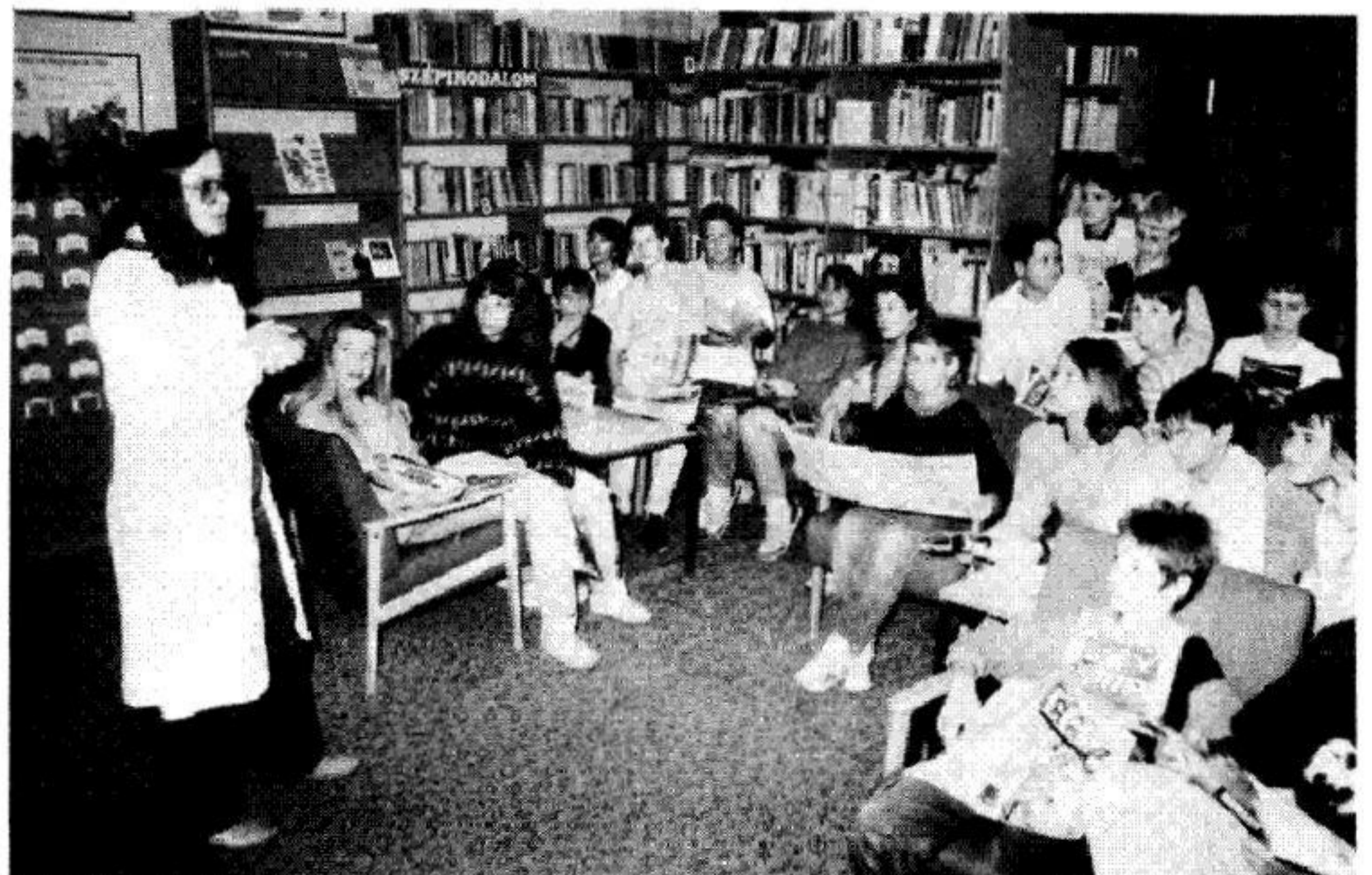
Ajánlom még, hogy *A régi magyar nyelv emlékei* c. témakörhöz készítsünk referátumokat Ruffy Péter: *Bújdosó nyelvemlékeink* c. kötetéből. *A Történelmi találkozások emlékei a magyar nyelv szókészletében* c.

órákhoz *A magyar szókincs regénye*, vagy Bárczi Géza: *A magyar nyelv életrajza* c. könyvét hasonló céllal adjuk a gyerekeknek. A tanulók szeretik forgatni *A magyar nyelv etimológiai szótárát* is. Érdekes egy egész órát adni a kívánságuk szerint kiválasztott szavak, kifejezések keresgetésére.

Hasonló az érdeklődés a *Szókincsünk rétegei* c. téma iránt. Egyéni és csoportmunkával, előzetes felkészüléssel nagyon színes, jó hangulatú órát tarthatunk a tájnyelvről, szaknyelvről, csoportnyelvről.

Minden évfolyamon színesítsük, gazdagítsuk műsoros órákkal a tanórákat. A műsort a gyerekek állítsák össze vagy tanári segítséggel, vagy önállóan.

Ha mód van rá, kapjon helyet egy-egy rendhagyó irodalmi

óra is, ahol írókkal, költőkkel, előadóművészekkel találkozhatnak tanítványaink, s így sokszor egy életre szóló élményt kapnak.

b) Történelem

Meggyőződésem, hogy főként az egyéni gyűjtő-, kutatómunkának és a 2–5 fős kiscsoportos közös felkészülésnek van értelme, haszna ennél a tantárgynál.

Már 5. osztályban adjunk ilyen jellegű feladatokat először az ügyesebb, tehetségesebb gyerekeknek, majd fokozatosan vonjuk be a többi tanulót is.

Saját könyvtárunkból is hozhatnak a tananyaghoz kapcsolódó könyveket. Győzzük meg őket, hogy csak akkor van értelme, ha otthon áttanulmányozták a megfelelő részeket, kijelölték a megmutatásra szánt képeket, és saját szavaikkal beszámolnak a többiek előtt az olvasott, látott érdekességekről.

Kedvelt témák pl.: az ókori kelet, a görögök, a rómaiak tudományos, kulturális eredményei; a görög–perzsa és a római–pun háborúk, a Spartacus-felkelés.

6. osztályban a helytörténeti órák (pl.: Veszprém a középkorban és a kuruckorban), a technikai találmányok, vagy a földrajzi felfedezések, kiemelkedő történelmi személyiségek (pl.: Dózsa György, a Hunyadiak stb.) és az iskola névadójának életrajza kerülhet a könyvtárban megtartandó órák sorába.

7. osztályban egy-egy korszak tudományos, kulturális eredményei, kiemelkedő személyiségei szívesen választott referátum-témák (pl.: reformkor, Kossuth, Széchenyi, Wesselényi, Napóleon stb.) Ezek közül a tanulókkal közösen kijelölhetünk csoportmunkára, vetélkedőre is néhány alkalmat. Az ipari forradalom felfedezői, találmányai is a könyvtárba illenek.

8. osztályban szintén adjunk időt, órát a helytörténet XX. századi szakaszára. A fiúk egy része ekkorra nagy érdeklődést tanúsít a hadtörténet iránt. Bízunk rájuk feladatokat e témakörből is, hiszen a világháborúk anyagában bőven találunk rá módot.

Az állampolgári ismeretek órái közül is több kerülhet a könyvtárba. Amikor a megfelelő tananyagokhoz érünk, a könyvtárban, ill. otthon fellelhető napilapokból az aktualitás jegyében kerestessünk cikkeket, információkat (országos és helyi vonatkozásúakat) pl.: az alkoholizmus, a bűnözés, a munkanélküliség, a privatizáció, a gazdasági élet, a kormány tevékenysége témakörökben. A gyűjtött cikkeket ismertessék, majd közösen vonjuk le a megfelelő tanulságokat, következtetéseket.

Természetesen további ötletek, lehetőségek kitalálása, alkalmazása mindenki számára szabad.

Bízom benne, hogy a konkrét példák rendszerezése segíti kollégáim munkáját, s meggyőzi őket a könyvtár oktató-nevelő munkába való beépítésének fontosságáról.

Vallom ugyanis Babits Mihály igazát:

*„Óh ne mondjátok azt, hogy a Könyv ma nem kell,
hogy a Könyvnél több az Élet és az Ember:
mert a Könyv is Élet, és él, mint az ember –
így él: emberben könyv, s a Könyvben az Ember...”*

Bemutatjuk a Könyvtárostanárok Szervezetét

A pedagógus társadalom nem túl nagy létszámú, de helyzeténél, feladatainál fogva jelentős, nagyon sajátos szakmai-módszertani kérdéseket felvető csoportja a könyvtárosoké.

Két hivatás, két szakma határvonalán, de mindkettővel elválaszthatatlanul összefonódva jött létre 1986-ban a Magyar Könyvtárosok Egyesületén belül az a szakmai szervezet, amely jelenleg közel háromszáz tagot számlál és a Könyvtárostanárok Szervezete nevet viseli. Munkáját választott vezetőség irányítja, programjait a befizetett tagdíjakból, pályázatokon elnyert pénzekből és támogatásokból fedezi.

A szervezet fő célkitűzései a megalakulás óta azonosak:

Véleménynyilvánítás és a szakmai érdekek képviselése az oktatás és az iskolai könyvtárügy törvényi szintű, ill. normatív szabályozásánál. Pályázatok kiírásával, továbbképzések szervezésével, módszertani segédletek kidolgozásával és megjelentetésével segíteni tagjaink ön- és továbbképzését.

Területi és szakterületi csoportok szervezésével és működtetésével szeretnénk elősegíteni, hogy minden iskolai könyvtáros a lakhelyéhez közel találjon egyéni ambícióinak és szakmai érdeklődésének megfelelő szakmai közeget.

Módszeresen törekszünk arra, hogy tanácskozásainkon mindig körbejárjunk egy-egy témát, és megoldást keressünk szűkebb szakterületünk, az iskolai könyvtár aktuális szakmai problémáira. Pl. a színvonalas Nyári Akadémiák során.

A kitűzött célok megvalósításán hétfős vezetőségünk jó munkamegosztással, sokat dolgozik.

Bizonyítékul sorolhatnánk az utóbbi évek sok sikeres rendezvényét és nagy érdeklődést kiváltó pályázatait. Minden olyan fórum munkájába igyekszünk bekapcsolódni, ahol információkat szerezhethetünk, képviselhetjük szakmánk és tagjaink érdekeit.

Természetesen sok-sok segítséget kapunk a dinamikus fejlődő létszámú tagságtól. Visszajelzéseik, öntevékenységük és szakmai érdeklődésük megsokszorozzák erőnket.

Az érdeklődő kollégákat szeretettel várjuk tagjaink sorába!

Kalmárné Morcsányi Rozália

Huszonhárom éve pedagógiai szakkönyvtár

TOLNAI VALÉRIA

1970. szeptember 1-jén, amikor munkába álltam a veszprémi Megyei Továbbképzési és Nevelési Tanácsadó Központ könyvtárában, könyvtáros szememnek kissé szokatlan kép tárult elém. A gyönyörű műemléképület egyik tágas termében már berendezett könyvtárba léptem, ámde a kevéske könyv egy része nem gerincével kifelé állva sorakozott a polcokon, hanem egyenként ráfektetve. Tétován körbejártam, már-már lendült a kezem, hogy felállítgassam őket, ahogy illik, azután mégis úgy hagytam – egy darabig. Rájöttem, hogy elődöm esztétikai érzéke kerekedett felül a hagyományos könyvtári renden: az akkori 1342 kötet szinte elveszett a nagy térben, s hogy ne tátongjanak üresen a polcok, inkább ráfektette a könyveket.

Így indult hát ez a pedagógiai szakkönyvtár Veszprémben a Vár u. – akkor még Tolbuhin u. – 21. számú házban, amely ma már közel 19 000 könyvtári egységet – könyveket és folyóiratok bekötött évfolyamait – tartalmaz. Bevezetőmben említettem jogelőd intézményünk nevét, amely két szakmai feladatot – ma így mondjuk: szakmai szolgáltatást – jelentett egy fedél és egy vezetés alatt. Nevezetesen: a megye pedagógusainak – óvónőtől a középiskolai tanárig – szakmai továbbképzését, valamint a tanulási vagy magatartási problémával küszködő gyermekek és szüleik számára nevelési tanácsadást. Könyvtárunk gyűjtőkörét és feladatát e szolgáltatások könyves háttérének biztosítása határozta meg. Ha gyűjtőköri leírást kellene adnom, ma is leírhatnám mindazt, amit 1970-ben, noha közben a Nevelési Tanácsadó önálló intézménnyé lett, a továbbképzési kabinetbe pedig 1982-ben beolvadt az addig önálló Megyei Pályaválasztási Tanácsadó Intézet. Ennek ellenére könyvtárunk jellege, gyűjtőköre nem változott, mert nem változott olvasóink köre sem.

Nem említettem, pedig nagyon fontos, de magától értedődő is, hogy könyvtárunk nyilvános könyvtár, bárki beiratkozhat, s igénybe veheti szolgáltatásainkat. Ez kezdettől fogva így van. Határt gyűjteményünk jellege szab: hozzánk azok jönnek, akik pedagógusok vagy annak készülnek. Körükben óvónők, tanítók és tanárok minden iskolafokozatból, gyógypedagógusok, pszichológusok, a közoktatás irányításában, különböző intézményeiben tevékenykedők vannak, s mindazok, akik erre készülnek akár nappali, akár levelező tagozaton vagy kiegészítő szakon.

E folyóirat hasábjain való megjelenést is jó lehetőségnek tartjuk, hogy szolgáltatásainkra felhívjuk az iskolai könyvtárosok, s általuk a pedagógusok figyelmét.

Szíves figyelmükbe ajánljuk gazdag pszichológiai anyagunkat, amelyben az orvosi és a kriminálpszichológiát kivéve a Magyarországon magyar nyelven megjelenő könyvekből teljességre törekszünk.

Teljességgel gyűjtjük a magyar és egyetemes neveléstörténet korszakairól, kiemelkedő egyéniségeitől és egyéniségei-

ről, nevelési irányzatokról szóló, a neveléstörténet forrásait feltáró műveket.

Az általános didaktikai, tantárgymetodikai, tanulási eredménymérés, az egyre színesedő alternatív pedagógiai programokat bemutató szakkönyveket, óvodapedagógiát, gyógypedagógiát, iskolavezetést, közoktatáspolitikai műveket szintén a teljesség igényével gyűjtjük.

Gyakran halljuk-mondjuk, hogy a pedagógusnak a személyisége a munkaeszköze. Ennek épsége, harmóniája, kisugárzása döntően meghatározó. Tudjuk, erre a hivatásra is születni kell, nem tanítható és nem tanulható, de a pszichológiai-pedagógiai kultúra igen. Önismereti tréningek, élet- és munkakörülmények, sikerek-kudarok feltárása egyre gyakrabban jelenik meg a szakirodalomban. Figyelmükbe ajánljuk a közelmúltban megjelentek közül a *Galicza János – Schödl Livia: Pedagógusok gubancai. Leleki egészségvédelem pedagógusok számára* című könyvet. (Korona Kiadó, 1993. Ára: 522 Ft)

Kézikönyv-gyűjteményünk – amely jellegénél fogva nem kölcsönözhető –, általános és szaklexikonok, enciklopédiák, szótárak, jogszabálygyűjtemények, nagyértékű történelmi, művelődéstörténelmi, irodalmi kézikönyvek, bibliográfiák lelőhelye.

Kezdetben úgy véltük: jó, ha a tantárgyak szaktudományának alapvető kézikönyvei, monográfiái is megvannak, hiszen a tanárnak nemcsak módszertanra van szüksége... Ma már e téren egyre jobban visszavonulunk pénz, hely és érdeklődés hiányában.

Folyóirataink gyűjtőköre hasonló a könyvekéhez: elsősorban pedagógiai, tantárgymetodikai, pszichológiai szaklapokat járattunk, kibővítve a társadalom- és természettudományok tanításban-nevelésben felhasználható folyóirataival, pl. *História*, *Rubicon*, *Magyar Nyelvőr*, *Muzsika*, *Zeneszó*, *Új Művészet*, *Természet Világa*, *Búvár*, *Kritika*, *Teológia*, *Család, gyermek, ifjúság* stb. Komoly neveléstörténelmi, tantárgytörténelmi értékek tartjuk, hogy a *Köznevelés* (1945-től), a *Tanító* (1963-tól), a *Pedagógiai Szemle* (1952-től), a *Magyar Pedagógia új folyama* (1961-től) első évfolyamuktól napjainkig, a tantárgypedagógiai folyóiratok legtöbbje 1960-tól folyamatosan, évfolyamonként bekötve a birtokunkban van. Sajnos, ez utóbbiak 1989–1990-ben megszűntek, de örvendetes módon ez évtől újra élnek és megtalálhatók könyvtárunkban.

Szólnunk kell még kéziratok anyagunkról, amely 2150 db Veszprém megyei pedagógiai pályázatot és tanfolyami záródolgozatot tartalmaz 1970-től folyamatosan napjainkig. Ezek megőrzése és feltárása mindenképpen feladatunk, viszont az is, hogy felhívjuk olvasóink figyelmét ezek egy részének tartalmi elavultságára, másrészt az elmúlt egy-két évben készített intenzív tanfolyami dolgozatok értékeire. (Kéziratok anyagunkat csak olvasótermi használatra adjuk oda.)

Könyvtárunk állományát betűrendes cím- és szerzői, valamint tárgyszókatalógus tárja fel. Ismerjük a számítógépes adatfeltárás előnyeit-hátrányait, technikáját, ennek ismereté-

ben azt mondjuk, hogy nálunk úgy lenne igazán értelme, ha egy hálózat láncszemeként összekapcsolható volna „felfelé” az országos szakkönyvtárakkal, „lefelé” pedig a megye iskolai könyvtáraival. Elfogadva, hogy bizonyos nagyságrenden túl nem lehet megbízhatóan dolgozni számítógépes adatbázis és adatszolgáltatás nélkül, mégis azt gondolom, hogy fontosabb az emberi légkör, az olvasókkal való szívélyes-segítő személyes kapcsolat, amihez nem feltétlenül számítógép, hanem műveltség, tájékozottság, jó modor és kulturált viselkedésre készítő környezet kell.

Mindezekre törekedve még néhány praktikus dologra hívom fel a figyelmet: a kölcsönzésen kívül fénymásolással, helyben olvasás lehetőségével, a nálunk nem lévő könyvek könyvtárközi kölcsönzésével állunk minden érdeklődő rendelkezésére nyitvatartási időnkben:

**hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön 8–16 óráig,
pénteken 8–15.30 óráig.**

Telefonszámunk: (88) 327-416, 329-611

* * *

A Megyei Pedagógiai Intézet – és jogelődje, a Megyei Továbbképzési és Nevelési Tanácsadó Központ – 1971 óta kiadói tevékenységet is folytat. Elsőként folyóiratot indított Megyei Pedagógiai Híradó néven, amely megszakítás nélkül – 1985 óta *Megyei Pedagógiai Körkép* néven – 23. évfolyamát éli. Célja ma is az, ami induláskor: mozgósítsa a megye alkotó kedvű pedagógusait nevelési elveik, tanítási módszereik, iskolájuk múltjának, tiszteletreméltó tanárainak bemutatására, hogy mások is megismerjék s okuljanak belőle. Bővül azzal, hogy a színesedő pedagógiai munka palettájának árnyalatait bemutassa, szolgálja a szabad választás lehetőségét az alternatív programok korrekt bemutatásával, szakmai és etikai téren egyaránt kijelölve azokat a pontokat, ahol a gyermeki és nevelői szabadság határai húzódnak. A folyóirat kéthavonta jelenik meg, előfizethető a Megyei Pedagógiai Intézet címén. Egyes számok ára 53 Ft, éves előfizetési díja 318 Ft.

A *Megyei Pedagógiai Körkép Kiskönyvtára* sorozat első-sorban díjnyertes pályamunkák közlését vállalta – vállalja. Ettől eltérhet, ha olyan tanítási segédletként használható mű születik, amely széleskörű érdeklődésre tarthat számot s érdemes kiadni. Ilyen pl. a legutóbb megjelent 38. kötete *Ötletparádé gyermekeknek* címmel, amely papír, textil, szalma, levél alapanyagból készíthető ajándéktárgyak, játékok, díszítmények gazdag tárháza, és elkészítésükhöz pontos leírásokat, szabásmintákat adó könyv. Terjedelme 150 oldal, ára 200 Ft + áfa.

Önképzés – továbbképzés című sorozatunk önálló pedagógiai szakmunkákat, műelemzőköteteket, tudásszintmérés eredményeit adta közre.

A *Módszertani levelek* tipikus rétegkiadvány: egy-egy tantárgy különböző részterületének módszertani megoldását, kémiai, fizikai, matematikai feladatgyűjteményeket, idegennyelvi feladatlapokat, témabibliográfiát, szak- és pedagógiai tanácsadók szakmai tapasztalatait és tanácsait tartalmazó füzetek sorozata.

Felhívjuk figyelmüket a legújabban megjelent, valamint előkészületben lévő kiadványainkra:

Kovács Sándor, a soproni Benedek Elek Óvóképző Főiskola nyugalmazott tanára összeállításában a *Most született egy kisdéd – karácsonyi énekek óvodások és kisiskolások számára* című gyűjtemény közel 80 dallamot tartalmaz. Az első rész az óvodák mindhárom korcsoportjában és az általános iskola 1–2. osztályában megtanítható dalokból áll. A második rész elsősorban zenehallgatási céllal készült, de zenei anyagként szolgálhat a „kicsinyek kórusa” megalakításához is. Terjedelme 150 oldal, ára 150 Ft+áfa.

Ballér Endre: Tantervfejlesztés az iskolában című munkája a helyi nevelési program, tanterv kimunkálásához kíván segítséget nyújtani. Főbb témakörei: A helyi tantervről és fejlesztésének stratégiájáról; Az iskolai tanterv és programok kiválasztása; A tananyag kiválasztása és elrendezése; Követelményrendszer, differenciálás tantervekben; Tantervi értékelés az iskolában. Terjedelme 110 oldal, ára 200 Ft+áfa.

Immár harmadik kiadásban jelenik meg *Zilahi Józsefné: Magyar népi mondókagyűjtemény kisgyermekek szórakoztatására*. Célja az óvodai anyanyelvi nevelés segítése a kisgyermek életkori igényeinek, élményvilágának megfelelő verssekkel, az óvodai beszéd színesebbé, változatosabbá tétele. Valamennyi verses mondóka, rigmus, ritmikus szöveg jól segítheti a gyermekek zenei kultúrájának megalapozását is, sőt a játékos, társas, táncos mozgás fejlesztését. A válogatás 370 verset, mondókát tartalmaz az énekes játékok kottájával együtt. Terjedelme 100 oldal, ára 200 Ft+áfa.

Mészáros István: Magyar iskolatörténelmi kronológia 996–1948-ig. A magyar iskolatörténet meglehetősen feltáratlan területe volt, főként az iskolatörténelmi dokumentumok visszakeresése okozott nehézséget. E hiányosságot próbálja kitölteni a kötet, persze nem teljességgel, mert a regionális kutatásokat nem helyettesítheti, de orientálhatja. Ezért a közoktatás- és művelődéstörténelmi kutatók számára jó forrásmunka lehet. 996-tól 1948-ig veszi időrendbe iskoláink alapítási, áthelyezési dátumait, főleg az egyházi, a helytartótanácsi, a vallás- és közoktatási minisztériumok dokumentumai alapján. Terjedelme 132 oldal, ára 150 Ft+áfa.

**A könyvek megrendelhetők
a Megyei Pedagógiai Intézet címén:**

8200 Veszprém, Vár u. 21.

Bemutatkozik a Petőfi Irodalmi Múzeum

PÜSKI ANIKÓ

A Petőfi Irodalmi Múzeum a magyar irodalom központi, országos hatáskörű múzeuma. Feladata az irodalmi emlékek gyűjtése, megőrzése, tudományos feldolgozása és széles körű megismertetése.

A MÚZEUM TÖRTÉNETE

A múlt század végén az irodalombarátok közül többen fölfigyeltek arra, hogy az íróktól reánk maradt életrajzi dokumentumok, s a munkásságukkal kapcsolatos egyéb anyagok – részben – kívül esnek az akkori könyvtárak, levéltárak, a múzeumok és a Magyar Tudományos Akadémia gyűjtőkörén. E felismeréstől indítva, a kallódó értékek megmentése érdekében hozták létre a Petőfi Társaságot, amely célul tűzte ki, hogy felkutassa és megszerzi a költő életének dokumentumait. 1901-ben Bartók Lajos – Petőfi lelkes követője – mozgalmat kezdeményezett a költő emlékét megőrkítő múzeum létesítésére. A Petőfi Társaság támogatta a kibontakozó országos gyűjtést. Ennek eredményeként a társaság megvásárolta az 1904-ben elhunyt Jókai Mór Bajza utcai házát, birtokba véve ezzel a regényíró, a Petőfi Társaság egykori elnöke irodalmi hagyatékának egy részét is.

A ház földszinti termeiben a Petőfi életével és munkásságával kapcsolatos könyveket, kéziratokat és tárgyakat mutatják be, az emeleti részt pedig fenntartották a Jókai-hagyaték számára. A múzeumból 1911-ben pontos leírást készítettek (A Petőfi-ház története és katalógusa címmel), amely a mai kutatások alapjául is szolgál, hiszen a múzeum 1945-ig ebben az épületben működött és Budapest ostrománál súlyosan megrongálódott. A múzeumi anyag is károkat szenvedett, tehát az eredeti állapotról csak az 1911-es jegyzékről tudunk tájékozódni.

A Petőfi Társaságtól megszűnése után a gyűjteményt a főváros vette át, így az anyag a Budapesti Történelmi Múzeum kezelésébe került. A Petőfi- és Jókai-anyag mellett hamarosan jelentős szerzeményekkel – József Attila, majd Ady Endre kézírataival, relikviáival, más XIX–XX. századi írók műveivel – gyarapodott a gyűjtemény, amelyből 1954-ben létrejött a Petőfi Irodalmi Múzeum. Feladata az egész modern magyar irodalom emlékeinek gyűjtése, megőrzése és feldolgozása, kiállításokon és más rendezvényeken az anyag széles körű megismertetése. Csak összehasonlításképpen néhány adat a gyors gyarapodásról. A Petőfi Ház könyvtára megközelítően ezer kötetet számlált, mai könyvtárunk a kétszázazetes egységénél is többet, Petőfi-kézíratai és a Jókai-fond szintén ezer körül mozgott. Mai kézírattárunk már az egymillió egységénél tart. A képzőművészeti és relikviaanyag is több ezres nagyságrendű, újonnan kialakított táruink a hanganyagokat őrző Hangtár.

A MÚZEUM ÉPÜLETE

A Károlyi-palota épülete, amelyben a Petőfi Irodalmi Múzeum is helyet kapott (más múzeumok társaságában), U-alakú, egyemeletes klasszicista stílusban átépített és bővített barokk palota. Nagy építőmesterek keze nyomát viseli magán: Meyerhoffer Andrásét, Zitterbarth Mátyásét, Hofrichter Józsefét, Pollack Mihályét.

Károlyi Antal vásárlásával 1768-ban került az épület a család birtokába. Károlyi György 1831-ben megvásárolta az épületet, s az átépítését oly módon folytatta, hogy annak képét klasszicista jellegűvé alakította. A többszöri átépítés ellenére is gyönyörköd-

A Károlyi-palota 1837-ben

hetünk az eredeti lépcsőházban, a klasszicista díszítőelemeket felvonultató, aranyozott stukkós emeleti teremsorban, az egykori kápolna eklektikus-neoreneszánsz faburkolatában, és a tiszta klasszicista formát őrző könyvtárteremben.

Károlyi György az 1825-ös országgyűlésen elsőként között követte gróf Széchenyi István adakozását, 60 ezer forintot ajánlott fel az Akadémia, a Magyar Tudós Társaság megalakítására. Talán így már nem is olyan különös, hogy a Károlyiak pesti tisztviselője, Bártfay László, aki az 1838-as pesti árvíz idején ide mentette a Károlyi nemzetség irattárát, a palota egyik szárnyában hamarosan Pest legélénkebb irodalmi szalonját hozta létre. Így naponta megfordultak itt a kor híres írói, politikusai, olyan nagyságok is, mint Deák Ferenc vagy Wesselényi Miklós.

1849-ben, a szabadságharc leverése után a palota szomorú szerepet játszott, itt fogták el Batthyány Lajos grófot, aki 1849. január 9-én vendégeskedett a palotában. Még ebben az évben Haynau tábornagy is a palota lakója lesz, itt írja alá az elfogatási parancsokat, a halálos ítéleteket.

A jelenlegi könyvtárterem melletti dolgozószobája eredeti állapotában már nem található meg.

Az 1850-es évek közepétől több jelentős tanácskozás színtere volt a palota. Deák Ferenc országos gyűjtést indított a Vörösmarty-árvák javára, Károlyi György a Nemzeti Színház megmentését szorgalmazta e falak közül. A jeles események közé tartozott Mária Terézia és férje, Lotharingiai Ferenc 1751. augusztus 4-én tett látogatása, vagy 1881-ben a walesi herceg, majd két év múlva egy bálon Ferenc József császár vendégeskedése. Híres lakója volt Károlyi Mihály gróf, aki itt született és később családjával többször is lakott a palotában. Felesége, Andrássy Katinka grófnő haláláig lakta a palota egyik szárnyát. Az épületet 1928-ban a Fővárosi Képtár kapta meg, nagy átalakítások után kiállítóteremnek használta.

Az 1954-ben megalakított országos hatáskörű Petőfi Irodalmi Múzeum 1957-től kapott elhelyezést a palotában. Az irodalomtörténetünk egészére kiterjesztett gyűjtőmunka eredménye: a milliós egységet is meghaladó múzeumi gyűjtemény. Gyarapodásunknak ma is két fontos forrása van, az egyik a költségvetésből történő vásárlás, a másik az ajándékozás. A rövid történelmi visszatekintés után a mai múzeummal és munkájával úgy ismerkedhetünk meg legjobban, ha bemutatom Önöknek a tárákat és gyűjteményüket, valamint az ott folyó tudományos munkát.

KÉZIRATTÁR

Alapjait a hajdani Petőfi Háztól átvett Petőfi- és Jókai-hagyaték, valamint az 1954 és 1970 között szerzeményezett kéziratanyag adta. Az Országos Széchényi Könyvtár és a Magyar Tudományos Akadémia korábban alapított kéziratára mellett az ország harmadik nagy kéziratgyűjteménye.

Az 1954 után szerzeményezett anyag főleg klasszikusaink kézírataiból állott, amelyeket különböző kiállítások igényeinek megfelelően gyűjtöttek, vásároltak. Hagyatékok nagyobb arányban csak 1970-től kerültek be, de ezek beáramlásának köszönhető, hogy a tár állománya ma már milliós nagyságrendű. A tár csak kéziratot őriz, eredeti fogalmazványokat, levelezéseket, gépiratot a szerző autográf javításaival vagy kézjeggyel ellátva. E tárból csak a kéziratot nyer elhelyezést, a hagyatékokhoz tartozó könyvek, sajtókivágatok, fényképek vagy más tárgyi emlékek, a megfelelő tárákban kapnak elhelyezést a korszerűbb feltárás és tárolás miatt. E gazdag hagyatéki anyagból a legérdekesebbek: Ady Endre, Áprily Lajos, Petőfi Sándor, Bartha Lajos, Basch Lőránt, Benedek Elek, Bóka László, Bölöni György, Déry Tibor, Falu Tamás, Feszty Árpád, Füst Milán, Gellért Oszkár,

Gerelyes Endre, Hajnal Anna, Heltai Jenő, Ignótus József Attila, Lesznai Anna, Mikes Lajos, Molnár Ferenc, Móricz Zsigmond, Remenyik Zsigmond, Tersánszky Józsi Jenő vagy éppen Várnai Zseni hagyatéka. Az utóbbi néhány évben az emigrációban élő magyar írók hagyatékai is szép számmal kerültek a tárhoz: pl. Cs. Szabó László, Ignótus Pál kéziratok anyaga, vagy a Párizsi Irodalmi Újság archívuma 1957–1989-ig. A tár alapvetően XX. századi anyagot őriz, de tény az is, hogy igen értékes dokumentumanyag található benne a korábbi századokból is, pl. Arany-, Berzsenyi-, Jókai-, Kazinczy-, Kossuth-, Kölcsey-, Madách-, Petőfi-kéziratok és levelek, vagy a még korábbi időszakból Bessenyei-, Pázmány-, Zrínyi-írások. József Jolán és Szántó Judit révén a Kézirattár gyűjteményének részévé vált a József Attila-kéziratok és levelezések nagy része, jelentős az Ady-gyűjtemény is, amely elsősorban Bölöni György és Fenyő Miksa hagyatékával került az intézménybe.

A tekintélyessé nőtt anyag kezelésére 1970-ben alakult meg az önálló Kézirattári Osztály. Egységes feldolgozási rendszert alkottak ki és a mai követelményeknek megfelelően már a számítógépes nyilvántartást is használják.

A Kézirattár anyaga a tudományos kutatók, könyvkiadók és természetesen a tanárok rendelkezésére áll, sőt, bizonyos korlátozással az egyetemi hallgatók is használhatják.

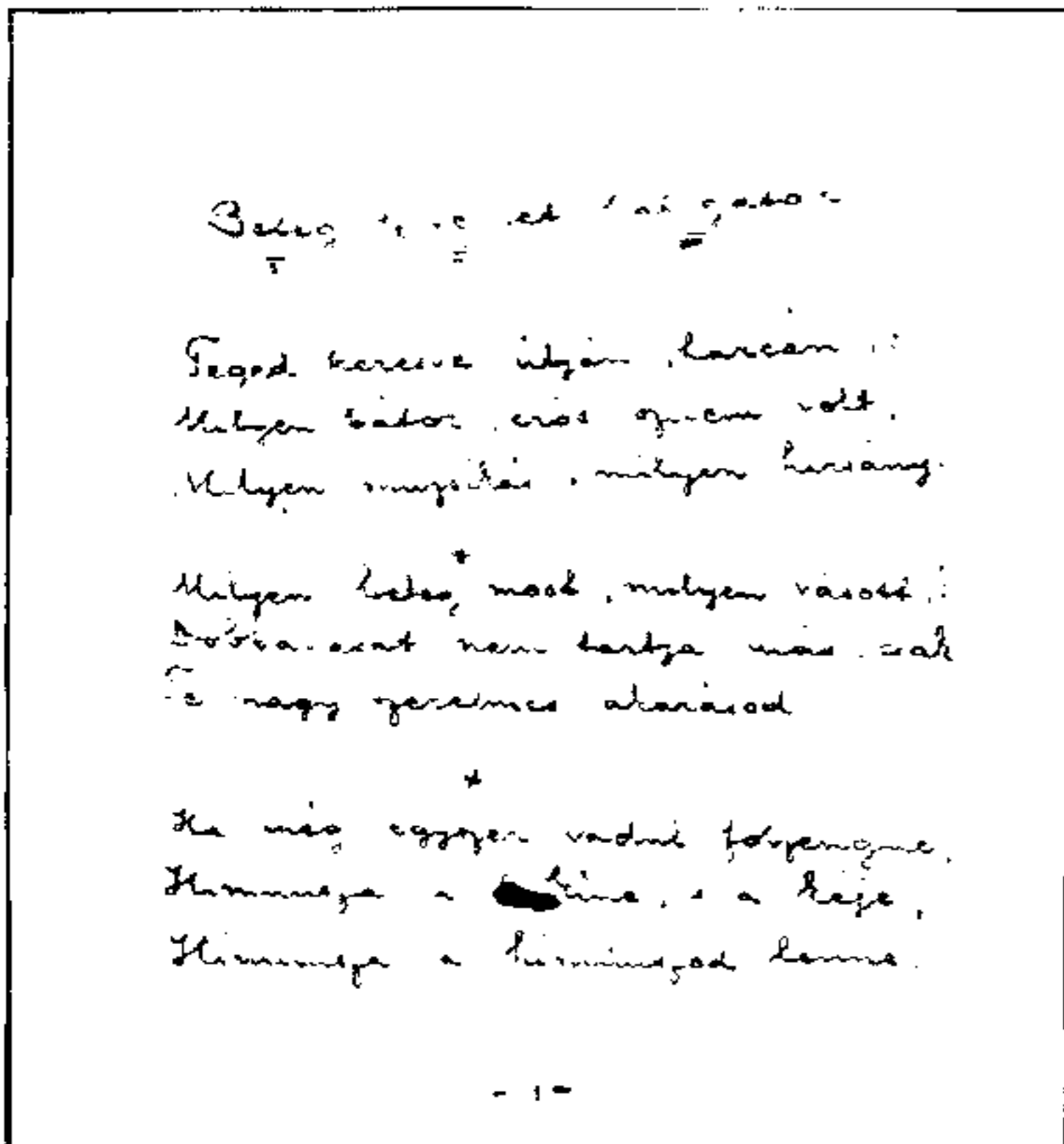
KÖNYVTÁR

A múzeumi könyvtárak szerves alkotóelemei a múzeumok munkájának. Gyűjtőköriük, funkciójuk ugyan szűkebb, mint a közművelődési könyvtáraké, mégis jelentős szerepet játszanak azzal, hogy mint tudományos szakkönyvtárak, egy-egy intézmény profiljához alkalmazkodva gyűjtik a tudomány meghatározott területének irodalmát.

Funkcióját tekintve az Irodalmi Múzeum Könyvtára alapvetően különbözik a múzeumi hálózat könyvtár típusaitól. Itt ugyanis a könyv nemcsak az irodalomtudományi kutatás eszköze, hanem kortörténeti dokumentum is: kiállítási tárgy. Tehát a múzeumi könyvtára tudományos szakkönyvtár és egyben múzeumi gyűjtemény is. Teljességre törekvően a magyar irodalom területéről az irodalmi művek első kiadásait, illusztrált, a szerzők által dedikált vagy jegyzetelt könyveket, valamint az élő magyar irodalom és irodalomtörténet könyv- és folyóiratanyagát gyűjti. Kisnyomtatványtárunk irodalmi meghívókból, műsorokból, plakátokból, előfizetési felhívásokból, megzenésített versek költőiből áll. Állományunk feltárását az érvényben lévő szabályok szerint végezzük, de tekintettel vagyunk intézményünk és gyűjtőköriünk sajátos vonásaira is. Címleírásunkban eltérünk az általános könyvtári gyakorlattól, jobban részletezzük a kiadványok képzőművészeti vonatkozásait, az illusztrátor személyén túlmenően feltüntetjük a borítódél vagy borítólap készítőjének a nevét is. Minden esetben jelezzük a kötetek provenienciáit: így a dedikációkat (raktári kártyákon betűhíven leírjuk) vagy, hogy a kiadvány milyen írói hagyatékból származik.

Katalógusaink is követik a feltárást, tehát a dedikáló személye szerint és a dedikált kötet egykori tulajdonosa szerint is nyilvántartjuk állományunkat, külön katalógust építünk az írói hagyatékokról, a borítótervezőkről és sorozati katalógusunkat is kiadói és szerzői sorozatra bontottuk.

Könyvtárunkat minden megkötés nélkül használhatják azok a kutatók, szakdolgozat- vagy disszertációt készítő, magyarszagos pedagógusok, muzeológusok, levéltárosok, könyvtárosok,

Ady Endre: *Beteg szívemet hallgatod* című vers kéziratának első oldala

A Zeneakadémián 1932-ben rendezett Nyugat-ünnepség résztvevőinek egy csoportja

népművelők, akik az irodalomtudomány vagy -muzeológia területén dolgoznak.

Több százézes gyűjteményünkben külön ki kell emelni Móricz Zsigmond hagyatékát, Déry Tibor könyvanyagát, a József Attila-hagyatékot vagy az újabb szerzemények közül Rónay György hagyatékát, a Sziráky Judit-Hárs László páros könyvtárának egy részét.

MŰVÉSZETI TÁR

Mindazokat a képzőművészeti dokumentumokat gyűjti, amely az irodalomhoz kapcsolható: íróportrékat, írók, költők képzőművészeti alkotásait, irodalmi művek képzőművészeti illusztrációit, érmeiket, szobrokat, fotóarchívumában eredeti felvételeket és másolatokat írókról, környezetükről, családjukról. Ez idáig több, mint 600 festmény, 400 szobor, 1000 érme és 10 000 grafika, valamint 20 000 fotó gazdagítja a művészeti tárat. Legnagyobb érdeklődés talán a fotók iránt mutatkozik, bár a tv, a kiadók, a folyóiratok és iskolák részére, kutatásra, másoltatásra, reprodukálásra minden anyagból lehetőséget nyújtanak. Ízelítőül álljon itt a Művészeti tár néhány értékes darabja: mi őrizzük Petőfi daguerrotypiáját, Székely Aladár Ady-fotósorozatát, Ripl-Rónai íróportréit.

A Művészeti tárhoz tartozó egység a **Relikviatár**.

Elsőroban a XIX. és XX. századi magyar irodalom tárgyi emlékeit őrzi. (Bútorokat, textileket, ruhákat, személyes használati tárgyakat.) Állománya kb. 3000 db-ra tehető. Hadd emeljek ki néhány szép példát: itt őrizzük Kazinczy íróasztalát, Kölcsey gondolkodószékét, Petőfi útiládáját, fekete attiláját, feleségének karikagyűrűjét, aranyóráját, báli legyezőjét. Vörösmarty Mihály

sakk-készletét, Babits bombaszerű írógépét, vagy József Attila Teleki téren vásárolt íróasztalát, valamint írógépét, levéltárcáját, tollát, utoljára viselt ingét, vagy Kassák maga tervezte íróasztalát.

HANGTÁR

A múzeum legfiatalabb tára, irodalomtörténeti értékű hangfelvételeket gyűjt és dolgoz fel, írói vallomásokot, visszaemlékezéseket, jelentős irodalmi eseményeket (konferenciákat, vitákat, műsorokat) örökíti meg. Fontos feladata a tárnak, hogy minél több kortárs író hangját rögzítse hangszalagra, megszerezze az elhunyt írók nyilatkozatait tartalmazó archív felvételeket vagy azok másolatait. Most készül a Hangtár katalógusa, amely összefoglalja a mintegy 4000 hangszalagon és kazettán lévő felvétel bibliográfiai adatait, rövid tartalmi ismertetését. A végső cél az ún. Nemzeti Hangtár létrehozása, amelyben a mi hanganyagunk is jelentős szerepet játszik.

SZOLGÁLTATÁSOK

Az ismertetett tárukban felhalmozódott értékeket a múzeum eszköznek tekinti ahhoz, hogy általuk mélyebben megismertesse (akár kutatóval, akár látogatóval) irodalmunkat. A tárgyak sérülékeny anyaga és egyedisége nem teszi lehetővé, hogy azokat bárki, bármikor megtekinthesse, kézbe vehesse. Gyűjteményeink ezért szabadon nem állhatnak a nagyközönség rendelkezésére. Az anyagok részben a kiállításokon, részben – a tudományos feldolgozó munka eredményeként – különböző kiadványok útján válnak hozzáférhetővé.

TUDOMÁNYOS MUNKA

A különböző gyűjtemények táraiban tudományos feltáró munkát végeznek a maguk szűkebb szakterületén a muzeológusok. Ennek a munkának a középpontjában mindig a gyűjteményünk feldolgozása kell hogy álljon. Ebből a programból indult el és tart napjainkban is az a feltáró, feldolgozó munka, amelynek eredményeként az alábbi kiadványsorozatok jelennek meg:

□ Az évkönyv jellegű tematikus tanulmánykötetek kiemelkedő irodalmi évforduló vagy kutatási téma középpontjába állításával készülnek (pl. Ady Endre, Babits Mihály, Illyés Gyula, Jókai Mór, Móricz Zsigmond születési évfordulója alkalmából jelentek meg).

□ A Kézirattár-sorozatban (1977-től) az Európa Kiadóval közösen tettük közzé egy-egy jelentős író valamely kéziratának fakszimiléjét és a mű keletkezéséről szóló tanulmányt. Néhány kötete a megjelentek közül: Ady Endre, József Attila, Kassák Lajos, Kölcsey Ferenc, Krúdy Gyula, Szabó Lőrinc, Tóth Árpád, Zrínyi Miklós, az Ómagyar Mária-siralomról szóló kötet.

□ A Kézirat-katalógusok (saját kiadásunkban) egy-egy író teljes kéziratot hagyatékának a feltérképezését vállalják. E sorozatban látott napvilágot a József Attila-katalógus és hamarosan elkészül a Babits Mihály és a Tóth Árpád kéziratait és leveleit regisztráló kötet.

□ A Fototéka (a Múzsák Kiadóval közösen) fénykép-, ikonográfiai sorozat, egy-egy íróról készült fényképfelvételeket gyűjt egybe a teljesség igényével. A sorozatban megjelent Babits-, Jókai-, József Attila-, Karinthy Frigyes-köteteket ajánljuk figyelmükbe.

□ Az Irodalmi Múzeum sorozatban (a Múzsák Kiadóval közösen) ismeretlen dokumentumok szövege, levelezések, naplók, jegyzetek, irodalomtörténeti viták anyagai, továbbá irodalomtörténeti (érdekű) visszaemlékezések szövegei jelentek meg. Pl. Emlékezések (Lukács György, Lesznai Anna, Dienes Valéria vallomása alapján készült kötet), Ifjú szívekben élek (vallomások Adyról), Kortársak Kassák Lajosról, Kosztolányi Dezső: Napló 1933–1934., vagy Szántó Judit naplója és visszaemlékezése.

□ A Személyi bibliográfia sorozatban Krúdy Gyuláról, Radnóti Miklósról és Németh Lászlóról jelent meg kötet.

□ A Napilap-repertoriumok (1980-tól) – saját kiadásunkban – a Bibliográfiai Füzetek feladatát kiteljesítve a napilapok elfeledett irodalmi közleményeire hívja fel a figyelmet. E sorozatban jelenik meg Lakatos Éva irodalmi- és irodalomtörténeti érdekű folyóiratokat számbavevő munkája.

A fentiek mellett a múzeum számos, sorozatba nem illesztett tanulmánykötetet és közművelődési kiadványt jelentet meg: állandó és időszakos kiállításainkhoz katalógusokat, vezetőket és ismertetőket ad. Olyan fontos kiadványok jelentek meg itt, mint pl. Kölcsey Ferenc levelezése Kende Zsigmonddal; Móricz, a Nyugat szerkesztője; vagy Móricz, a Kelet Népe szerkesztője; Gulyás Pál–Németh László levelezése; A magyar emigráns irodalom lexikona.

A muzeológus gyűjtő- és feldolgozó munkájának látványosabb részét az adja, amikor anyaga kiállítási formában is megjelenik. A múzeum kiállítási programjának gerincét az irodalmi kiállítások adják, ebből is kiemelve az ún. állandó kiállításokat. Ebben az évben a Petőfi Irodalmi Múzeum épületében ilyen kiállítás a Petőfi-életművet bemutató, a Móricz és Déry Tibor dolgozószobájába betekintést engedő, valamint a Radnóti-kiállítás.

Az Ady Emlékmúzeum (Bp., Veres Pálné u. 4–6.) Ady Endre és Csinszka utolsó lakása volt 1917-től Ady haláláig. Eredeti

állapotában őrzik Ady emlékét a bútorok, a használati tárgyak, Csinszka ízlését dicséreti a berendezés, a kék szalon.

A Svábhegyen Jókai-emlékszoba várja a látogatókat. A Zichy-kastélyban (Óbudán) Kassák Lajos életművét mutatjuk be állandó kiállításon. A Nyugat Irodalmi Emlékmúzeum (Bp., Városmajor u. 48/b.) hajdan a Baumgarten-alapítvány egykori kurátorának, Basch Lórántnak volt a lakása, s azzal a kikötéssel hagyta az államra, hogy ott a Nyugat íróit népszerűsítő múzeum jöjjön létre. Ebben a szellemben évenként a Nyugat egy-egy kiemelkedő alakjának állít emléket.

A néhány hónapig látogatható ún. időszakos kiállításaink témaköre is igen szerteágazó. Ebben az évben ilyen formában mutattuk be a gyermekirodalom több mint 150 évét „Gyermekvilág” címmel, a vajdasági írókról portrékiállítást rendeztünk, megemlékeztünk a Weöres-évfordulóról és kiállítást és tudományos ülésszakot szenteltünk az Irodalmi Újság jubileumának.

A kiállítás múzeumi munkánknak az a formája, amely közvetlenül kapcsolja intézményünkhöz a látogatókat és néha a kutatókat is.

A közönségkapcsolatok ápolásával és kimunkálásával a Műzeumpedagógiai Osztály munkatársai foglalkoznak. Bármely kiállításunkon tárlatvezetést tartanak, gyakran rendeznek irodalmi műsorokat, gyermekfoglalkozásokat. Rendszeres programokkal várják az irodalmi szakköröket, szakmai segítséget nyújtanak az irodalom, az olvasás, a szép beszéd megszerettetéséhez.

Korok–stílusok címmel művelődéstörténeti sorozatot indítottunk szakközépiskolások számára. A foglalkozásokon egyes korok stílusát mutatjuk be, illetve fedeztetjük fel a gyerekekkel. A középpontban mindig az irodalmi stílus áll, de a társművészetek is fontos szerepet kapnak, hiszen a korabeli ember ízlését, szépségszemélyét – irodalmi szemelvényekkel, zeneművészetekkel, képzőművészeti alkotásokkal, építészeti emlékek felidézésével, a kor emberének öltözködésével, bútoraival, tárgyaival – idézi meg. A sorozatnak óriási sikere van, hiszen minden alkalmat egyedivé tesz az a bemutatott anyag, amely csak itt, e múzeumban található.

Az eddig felsorolt programokkal jobbra a fiatalabb korosztályt kívántuk múzeumlátogatóvá tenni. Természetesen a felnőtt látogatókat is szívesen fogadjuk, számukra is megpróbálunk érdekes, izgalmas műsorokat összeállítani.

Az elmúlt évtől Költő és Múzsák címmel felolvasószínpad működött a Károlyi-palotában. Kosztolányi Dezső, Füst Milán, Móricz Zsigmond és Szabó Lőrinc levelezéseiből, írásaiból állítottunk össze színházi előadást. Az X beszélget Y-nal című két éve tartó sorozatunk célja, hogy az általunk kiválasztott és meghívott író olyan beszélgető társat keressen magának, akivel szívesen eszmét cserél irodalomról, barátokról, néha a napi politikáról is.

Az Irodalmi Szalon a Károlyi-palotában ez évben indított programunk. A Fővárosi Pedagógiai Intézzel közösen szervezzük a budapesti magyartanárok számára. E műsorban a Petőfi Irodalmi Múzeumban őrzött hagyatékok anyagával találkozhatnak, amelyek az irodalomtanítás „fehér foltjait” hivatottak megszüntetni. Eddig hang, kép, kézirat, könyv, dokumentum bemutatásával, kiállításával többek között Áprily Lajos, Déry Tibor, Szilágyi Domokos–Hervay Gizella életművével ismerkedhettek meg szalonunk látogatói.

Sok szalon futó, színes múzeumi munkánk iránt remélem, sikerült felkelteni érdeklődésüket. Abban a reményben, hogy ez így van, várjuk Önöket, tanítványaikat, barátaitkat ebbe a nagy múltú, kulturális értékekben gazdag intézménybe, a Petőfi Irodalmi Múzeumba.

Változások a tankönyvkiadásban a Tankönyvkiadónál

DR. ÁBRAHÁM ISTVÁN

A rendszerváltással új tankönyvek és tankönyvkiadók jelentek meg. Alapvető változás, hogy amíg korábban az iskolába „kiszállították” a könyveket, most lehetőség lesz az iskolának, a tanulónak tankönyvet vásárolni. Az elmúlt tanévben a tankönyvek döntő többségét a Tankönyvkiadó adta ki.

A Tankönyvkiadó Nemzeti Vállalat 1949-ben alakult és a legutóbbi évekig monopolhelyzetben volt a hazai tankönyvkiadásban. Szándékosan nem írtam azt, hogy monopolhelyzetet élvezett, mert már ötödik éve dolgozom a cégnél, így magam is tapasztaltam azt, amit megerősítettek a régebb óta itt dolgozó munkatársaim: nem igazán (sőt, igazán nem) volt élvezet ez a monopolhelyzet.

A kiadó alapvetően végrehajtó szerepet játszott: a tankönyvek tartalmáról, szellemiségéről „fent” döntöttek, a szerzők-lektorok kijelölése nem a kiadó joga volt, alkotó jellegű kiadói tevékenységre alig nyílt lehetőség; a könyvek külalakját pénzügyi irányelvek, lehetőségek határozták meg.

A vállalat tehát tulajdonképpen „kvázi”-vállalat volt: a termékei árát is rendeletileg határozták meg. A kiadónak a fogyasztói ár és a termelési költségek között költségvetési pénzösszeg megszerzéséért – teljesen nonszensz módon – gyakran szinte közelharcot kellett folytatnia, sokszor a fizetésképtelenség határára került.

A vállalat igen puritán körülmények között működött: sem saját ingatlana, vagyona, sem forgótőkéje nem volt, sőt évről évre növekvő adósságállományt hurcolt magával.

Az adósság-hólabda keletkezése tipikusnak mondható: a könyvet megrendelők köre az oktatásirányításban nem mindig vette figyelembe a pénzügyi lehetőségeket, így rendszeressé vált, hogy az előző évben teljesített célokért a következő évben kapott termelési árkiegészítésből fizetett partnereinek a kiadó. Tehát a tankönyv elkészült nyáron, ősszel, de a kiadó „apanázsa” elfogyott, s amikor az új évben ismét megnyíltak a költségvetés csatornái, akkor fizettek a szerzőnek, nyomdának, és így tovább.

Évek alatt több százmillió forintos nagyságúra duzzadt ez a hólabda, amikor határozat született arról (2004. Korm. sz. rendelet), hogy a tankönyveknél nem folyamatfinanszírozás formájában járul hozzá az állam a költségekhez, hanem közvetlenül a fogyasztót támogatja, akkor ez a hiány „realizálódott”.

Hozzájárult az anyagi gondokhoz, hogy probléma volt a terjesztővállalatok számlakiegyenlítéseivel is.

A kiadó alapító okirata szerint a tankönyveket állami kereskedelmi vállalatok terjesztik. Ezek a vállalatok is minisztériumi függőségben működtek és nem volt igazán jellemző rájuk a fizetési fegyelem, az iskolában megvett tankönyvek árát csak részben és késve utalták át: az évekkel ezelőtt eladott tankönyvek árából a terjesztők ma is több mint 150 millió forinttal tartoznak a kiadónak...

A RENDSZERVÁLTÁSSAL ELKEZDŐDÖTT A MONOPÓLIUMOK FELSZÁMOLÁSA

A tankönyveknél ez viszonylag lassú folyamat: a tankönyvet nem lehet máról holnapra újraírni. Gazdaságilag sem túl vonzó a tankönyvkiadás, hiszen a befektetett tőke évente egyszer „fordul” meg és nagy nyereség nem építhető be a tankönyv árába.

Külföldi tapasztalatok szerint akkor rentábilis a tankönyvkiadás, ha a könyv 8–12 évig „él”.

Hazánkban e tekintetben nem kedvező a helyzet: hosszabb ideje dolgoznak az illetékesek az oktatási rendszer átalakításán, új tantervek kialakításában. Természetes, hogy tankönyvet csak érvényes tantervhez lehet írni, a tantervváltozást közvetlenül megelőző 1–2 évben készült új tankönyv magában hordozza a jelentős ráfizetés veszélyét.

AZ ÁTMENETI IDŐSZAK LEHETŐSÉGEI

A fentiek miatt a Tankönyvkiadó Vállalat az utóbbi két-három évben alig adott ki új tankönyvet. A korábban elkezdett fejlesztések fejeződtek be egyes tankönyvsorozatoknál, folytatódott a speciális kis példányszámú tankönyvek kiadása a nemzetiségi iskolák, a kéttannyelvű gimnáziumok számára, a fakultációk céljaira. Elkezdődött továbbá a párhuzamos tankönyveknél a formai minőségváltás: az alsó tagozatban a Tolnainé-féle írás-olvasás, a Takács-féle matematika tankönyvek külső megjelenése olyan, hogy a legszebb európai könyvekkel felveszik a versenyt.

Természetesen ezek a négy színnyomású, jó kötésben megjelent könyvek nem olcsók, bár a példányszámok miatt a hasonló minőségű nem tankönyveknél olcsóbbak.

Beindítottuk a „Második tankönyvem” sorozatot: a legsikeresebb nyugati tankönyveket megvizsgáltuk és a mi tanterveinkhez közel állókat kiszemeltük, közülük néhányat lefordítottunk és adaptáltunk a hazai viszonyokra.

A tankönyvválaszték bővítésén kívül az is a célunk ezzel, hogy a tanulók a külföldi környezetet is jobban megismerjék, hiszen felnőtt korukban sokuknak szüksége lehet erre. A pedagógusok is sok új módszert, fogást ismerhetnek meg ezekből a könyvekből.

Az iskolarendszer differenciálódását tankönyvekkel többféleképpen lehet követni: írathatunk az egyes iskolatípusokhoz külön könyveket, ezek viszont a kis példányszámok miatt igen drágák. Járhatóbbnak látszik az az út, hogy az egyes korosztályokra méretezetten készüljön egy (vagy több) alaptankönyv és az adott iskolában igényelt további ismeretek kisebb terjedelmű, illetve nem tankönyvszerű (szövegekönyv, enciklopédia, szemelvények stb.) könyvekből (szatellit-könyvek) álljanak rendelkezésre. Ezen az úton is elindultunk.

A JELEN ÉS A JÖVŐ

A Tankönyvkiadó Vállalatnál az utóbbi évben frontális változások történtek: a társasági átalakulási törvénynek megfelelően a cég 100%-ban állami tulajdonban marad, viszont nem a minisztérium, hanem az ÁV Rt. gyakorolja a tulajdonos jogait.

A vállalat belső szervezetét ennek és a jövő piaci viszonyainak megfelelően átalakítottuk: a tankönyvkészítés tartalmi és formai részét egy egység végzi, külön részleg foglalkozik a piac igényeinek felméréseivel, a vevők informálásával, önelszámoló belső egységeket alakítottunk ki stb. Megváltozott a vállalat neve: a korábban tulajdonnévként használt közös főnév helyett jelzőt kapott a kiadó. A „nemzeti” szóval azt is ki szeretnénk fejezni, hogy pártoktól független, tartalmilag-formailag mérceként szolgáló tankönyveket szeretnénk kiadni. Ki is költöztünk a minisztérium épületéből, új címünk: 1135 Budapest, Béke u. 26.

A kiadó teljes vezetése új, bár többségük régen is itt dolgozott, valamennyien kb. fél éve dolgoznak új munkaterületükön.

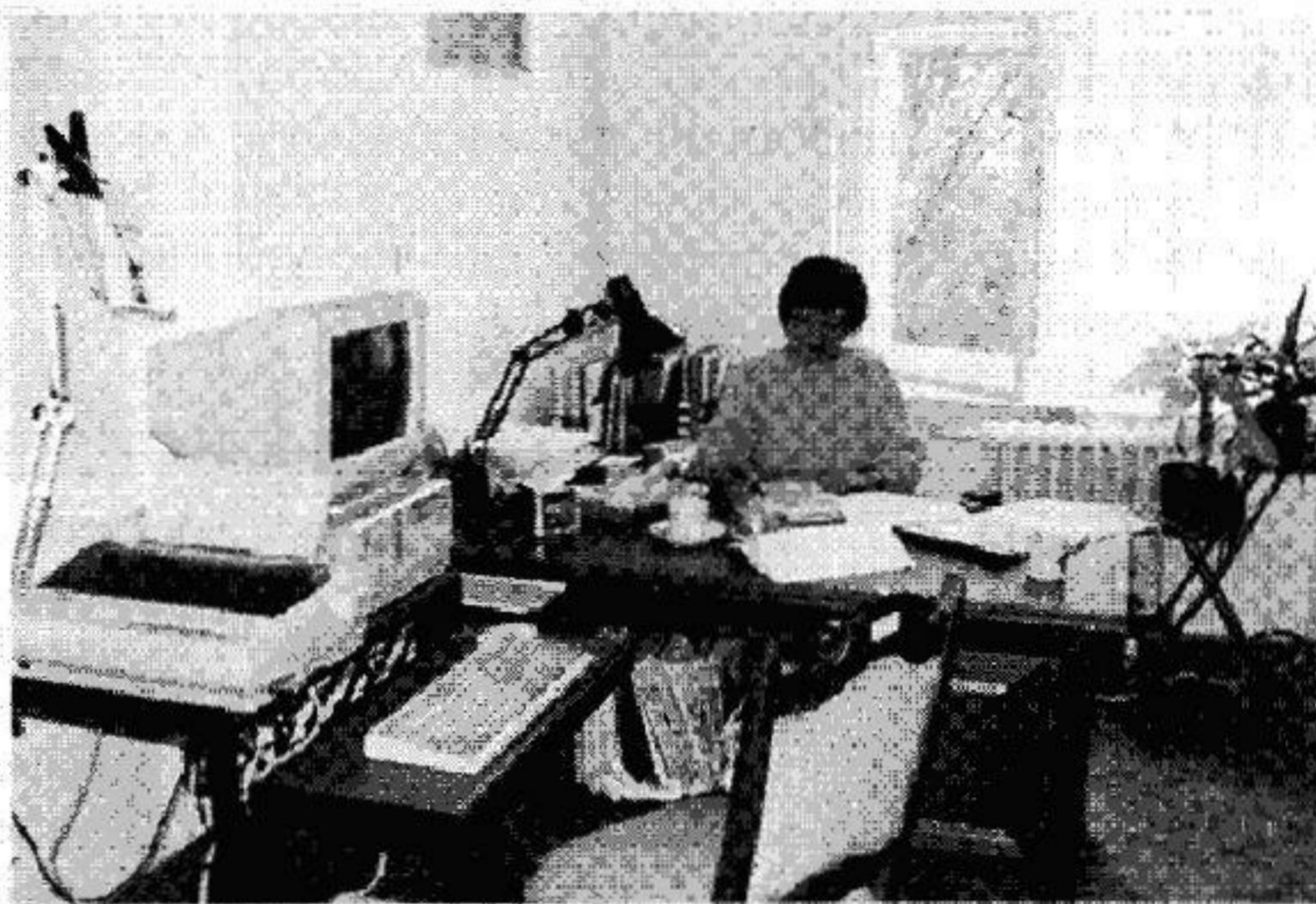
Dr. Ábrahám István igazgató

A Társadalomtudományi szerkesztőség szobája (A képen: Valaczká András és Rudolf Ottó felelős szerkesztők)

A Természettudományi szerkesztőség szobája (A képen: Michalovszky Csabáné főszerkesztő, Füleki Lászlóné és Verő Lászlóné főszerkesztő-helyettesek, Oláh Zsuzsa felelős szerkesztő)

Michalovszky Csabáné természettudományi főszerkesztő

Terveink főbb jellemzői: ún. teljes tankönyveket akarunk kiadni az alapismeretek (pl. elemi számolás, írás-olvasás) tanításához, magas tartalmi-metodikai-formai minőségben. A nagyobb gyerekek tankönyveinél fejlesztéseink egyik fő iránya az alaptankönyv-szatellit könyvek rendszere.

Tartósabb könyvekre törekszünk: ennek nemcsak az volna a módja, hogy a tanuló év végén átadja a könyvét az új felhasználónak, hanem az is lehetséges, hogy a kellően rövid alaptankönyv 2-3 évre elegendő ismeretet tartalmaz és egy tanuló használja ennyi ideig.

Külön figyelmet fordítunk a tankönyvek terjesztésére. 1993-ban már közel 40 tankönyvkiadó szerepel a hivatalos tankönyvek listáján kiadóként. Mindegyik kiadó maga oldja meg könyvei terjesztését. Mi nyolc nagykereskedő céggel szeretnénk könyveinket eljuttatni vevőinkhez. A nagykereskedőkkel kötött szerződéseink kemény szankciókat tartalmaznak a késedelmes, vagy hibás kiszolgálás eseteire, valamint mindegyiknél vevőszolgálat működik.

Gyakran hallani, az eredményes oktatásnak három feltétele van: a jó tanár, a jó tanár, a jó tanár.

Az elsővel egyetértek. De második helyre helyezném a jó tankönyvet.

A Nemzeti Tankönyvkiadó ennek szellemében kíván dolgozni.

Kiadói műhely a közoktatás szolgálatában

Bemutatjuk az ECHO PR Kft.-t

Veszprém kertvárosi részében egy csendes utcában az év elején kapott új székházat az Echo PR Kft., amely tankönyvek, taneszközök és az oktatást segítő anyagok kiadója és forgalmazója. A cég általános igazgatóhelyettese Varga István. Tőle kérem, mutassa be az Echo-t, amely e néven még alig ismert a szakmai közvélemény előtt.

– A jelenleg kft.-ként működő cégünk alig néhány hónappal ezelőtt még a már jól ismert Országos Továbbképző, Taneszközfejlesztő és Értékesítő Vállalat (OTTV) névvel szerepelt a nyilvánosság előtt. Ismertek voltunk, s jelentős részt vállaltunk magunkra a tankönyvek és más ismerethordozók kiadásában, forgalmazásában. Az OTTV elődje pedig a nemzetközileg is ismert Országos Oktatástechnikai Központ (OOK) volt. Ami pedig a mai helyzetet illeti: folyamatban van a cég gazdasági megerősítése.

– *Jelenleg milyen feltételek közepette dolgoznak?*

– Az új épületben (a nyomtatás kivételével) minden feltétel biztosított ahhoz, hogy a kiadói és forgalmazói feladatokat maradéktalanul ellássuk. Megfelelő munkatársi gárdánk van. Igaz, ez nem nagy létszámú, alig haladja meg a húszat, de teljesítménye sokrétű és hatékony. Így a kézirat-előkészítéstől az expedálásig mindent e kis csapat végez, természetesen beleértve ebbe a pénzügyi műveleteket is.

Technikai feltételeink és szakembergárdánk lehetővé teszik, hogy különböző tanfolyamokat tartsunk, többek között pályázatokon elnyert pénzekből továbbképzési céllal, illetve munkanélküliek, pályakezdeők átképzésére.

– *A kiadói munkával mit nyújtanak a közoktatásnak? Milyen jellegű kiadványaik vannak?*

– Még az elődvállalatok révén örököltük a Zsolnai József által kidolgozott nyelvi-irodalmi-kommunikációs (NYIK) taneszközök, valamint az érték-közvetítő és képességfejlesztő programhoz (ÉKP) tartozó könyvek, segédkönyvek, tanítói, tanári útmutatók kiadásának jogát és kötelezettségét. Az OTTV-s időszakunkban vállaltuk fel a Bánréti

Zoltán nevével jelzett program (nyelvtan, irodalom, kommunikáció tizenéveseknek = NYIKT) tankönyveinek kiadását. Ez egyre sikeresebb tevékenységünk. Számos, az elődcégek által forgalmazott ismerethordozót is megjelentetünk. Például diasorozatokot, hang- és videokazetták műsorait, s különböző tanulói taneszközöket. Videokazettákból csaknem valamennyi tantárgyhoz tudunk ajánlani, s jelentős az a hangkassetamennyiség is, amelyet az idegennyelvi tankönyvekhez és egyéb kötetekhez készítünk. Azaz, az általános iskola első osztályától egészen a szakközépiskolai igényekig teljesíteni tudjuk a rendeléseket.

– *1992-től folyóirat kiadására is vállalkoztak. Melyek ezek?*

– A kiadói vertikum szélesítését jelentik a lapok, amelyeket hiánypótlóként jelentetünk meg. Ilyen szakmai, módszertani és tájékoztató folyóiratunk a második évfolyamba lépett A Természetismeret Tanítása, s a Közoktatási és Művelődési Minisztérium megbízása alapján forgalmazzuk a Test-nevelést. E lap, az Iskolakönyvtáros, a harmadik. Reméljük, sikeres lesz.

Gondoltunk a diákokra is: általános iskolásoknak adjuk ki a Fifike című újságot, amelyet egy pozsonyi nyomdában készítettünk. Sok levelet kapunk különböző korú gyerekektől, s ebben elismerően írnak a lapról, ami természetesen nekünk újabb bátorítás arra, hogy még jobban megismertessük. (Csak zárójelben jegyzem meg, a Fifikét a pedagógusok révén terjesztjük, s a 16 oldalas, 29 Ft-ba kerülő kiadvány jutaléka 15%. Ebbe bármely pedagógus bekapcsolódhat. Kívánságra mintapéldányokat is tudunk küldeni. E terjesztési mód teszi lehetővé, hogy ez a lapunk az átlagosnál is lényegesen olcsóbb.)

– *Említene még néhány olyan könyvet, amely siker volt vagy lesz?*

– Rövidesen kapható lesz a neves matematikus szakíró, tankönyvszerkesztő Takács Gábor matematikai kondicionáló feladatokat tartalmazó, négy kötetből álló sorozata. Biológiaversenyhez jelentetjük meg igen nagy példányszámban a

Varga István igazgatóhelyettes

Kitaibel Pál életét, valamint a versenyek történetét bemutató füzetet. Foglalkozunk óvodai nevelési kiadványok közreadásával, s jó néhány testneveléssel kapcsolatos kötetet is megjelentetünk, illetve forgalmazzuk a minisztérium által kiadottakat.

– *Hallhatnánk valamit a közeljövő terveiről?*

Programot dolgozunk ki arra, hogy a megjelenő nemzeti alaptanterv bevezetését megfelelő kiadványokkal segíthessük. Átdolgoztuk például a tanárok munkáját segítő környezetismeret, földrajz és biológiai módszertani füzeteket, melyek kiadása a jövő év elején várható. S folytatjuk a tankönyv-korszerűsítésben megkezdett munkánkat, illetve újabb alternatív tankönyvek kiadásához keressük kéziratokat. Mindezek mellett bármilyen taneszköz, nyomtatott anyag kiadását vállaljuk, ha arra van piaci igény.

– *Igazgatóhelyettes úr! Említette a tanfolyamokat. Konkrétan milyen jellegűek ezek?*

– A tankönyv- és taneszközkiadási tevékenységünkhöz hasonlóan az oktatásban is célunk a széles körű képzési programok használata és értékesítése.

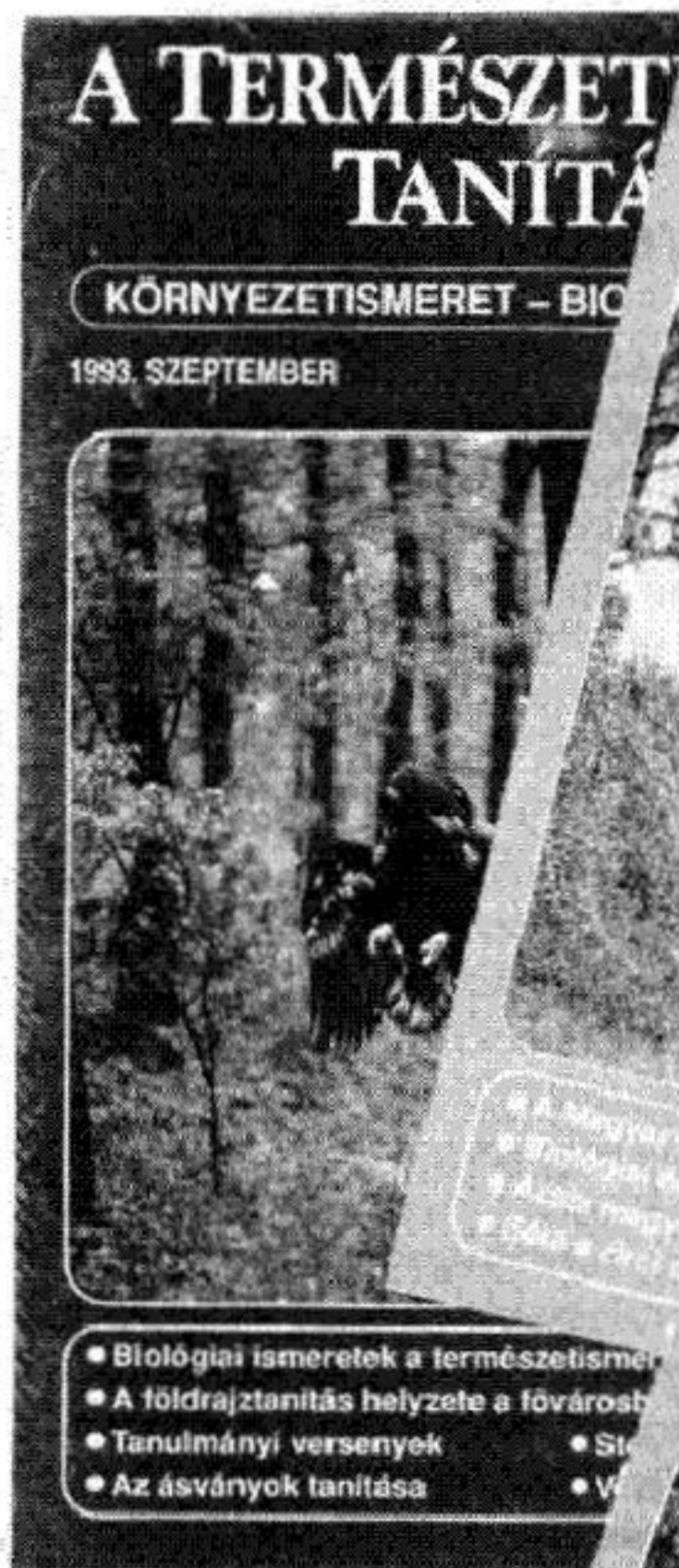
Elsősorban közgazdasági, pénzügyi, számviteli, marketing, számítástechnikai és idegen nyelvű – többségében szakképesítést adó – tanfolyamaink vannak. Az önköltséges kurzusok mellett jelentős megrendelünk a munkaügyi központ, illetve egyes nagyobb gazdálkodó szervezet is. Részt veszünk az önkormányzati képviselők és polgármesteri hivatal dolgozóinak továbbképzésében is.

– Feltételezem, hogy nagyon sok pedagógus, közöttük a könyvtárosok is, kíváncsi arra, hol nézhetik vagy ismerhetik meg valamilyen formában az Önök kiadványait, a kínált taneszközöket.

– Sajnos, saját bemutatótermünk nincs. Ezért többnyire csak a kiadói tájékoztató füzetekből, a hirdetésekben (például szakmai lapokban, programfüzetekben) szerezhettek tudomást ezekről, ám számos megyei pedagógiai (szolgáltató) intézet könyvtárában, illetve a Tanosz által működtetett bemutatóhelyeken láthatók is. De legjobb referenciáink az iskolák, ahol ezeket használják.

Termékeink megismertetésében szeretnénk hatékonyabb marketingmunkát végezni, s nagyobb publicitást adni mindannak, ami Veszprémben e kis cég szellemi-anyagi erőfeszítéseiként készül.

(T. J.)

Új idők – új taneszközök

A legkézzelfoghatóbb, legáltalánosabb taneszköz eddig is, most is a tankönyv.

Ismeretes a Köznevelés 1993. május 28-i számának mellékleteként megjelent Tankönyvárjegyzék az 1993/94-es tanévre. Tőlünk pedagógusoktól új hozzáállást, új munkaformát kíván a számkönyvpiac. Hogy ennek jövője biztosított, azt igazolja a tankönyvírók, -kiadók, -forgalmazók jóakarató kínálata és a könyvek bevezetésével, használatával kapcsolatos türelme, javaslata s töretlen bizalma.

Természetesen nem könnyű a választás, és csak abban az esetben mondható reálisnak, ha az nem egyoldalúan a pedagógus önismérete és gyerekanyagának ismerete, netán a vételár alapján, hanem a kínálat tartalmának, kvalitásának mérlegelésével történik. Ez megköveteli a kiadványok és a kiadók munkájának némi ismeretét.

Szükségszerű e téren is a pedagógusok naprakész tájékozottsága, melyet megszerezhetnek a napilapok, szaklapok hasábjairól, tanfolyamok, előadások tájékoztatásaiból, és a Tanosz (Tankönyvesek Országos Szövetsége) által létrehozott könyvgyűjtemények állandó bemutatóhelyeinek vagy vándorkiállítás-jellegű gyűjteményének megtekintésével. Szűkebb körben – az iskolák lehetőségeinek és profiljának megfelelően – az iskolai könyvtárak kínálatában.

Tudomásul kell vennünk, beindult a tankönyvpiac, mégpedig egy nemes cél érdekében, azért, hogy segítsék az iskolák működésének színvonalát minél hamarabb, minél magasabbra emelni. Felelősség ránk is hárul, mert ennek a munkának, mint a tankönyvek használói és használtatói, mi is részesei vagyunk!

Bontó Józsefné

Megújul(t) a Móra Könyvklub

„Egyéni” tagok a klubban

A Móra Kiadó általános iskolásoknak szervezett klubhálózata 1988 óta működik. Az elmúlt években az ország 800 iskolájában alakult könyvklub, a tagok száma 15 000. Elhivatott és avatott tanítók, tanárok, könyvtárosok irányításával sok, az iskolában jól hasznosítható fontos könyvet vásárolhattak meg azok a diákok is, akik lakóhelyükön már/vagy egyáltalán nem juthattak hozzá.

A Móra Kiadó különös terhet nem rótt az iskolákra e klubokkal, hiszen a többnyire könyvtárban működő szervezetek saját maguk alakították ki programjukat igényeik és lehetőségeik szerint. Az első években a klubok életében fontos szerepet játszott Az Én Újságom, melyben a kisközösségek számára jól hasznosítható információkat, értékes irodalmi anyagokat, helyi és országos pályázatokat éppúgy kínált, mint egy-egy klub nyilvános bemutatását. Az olvasóköri célok valóra váltását pályázatok, vetélkedők, jutalomtáborok szolgálták.

A Móra Könyvklub titkársága folyamatosan kapcsolatban állt a klubokkal, azokat szervező könyvtárakkal, támogatva őket jutalomkönyvekkel, kedvezményes akciókkal.

1993 az új lehetőségek éve. Megmaradt az eddigi rendszer, nevezetesen, hogy egyrészt:

- iskolai klub alakulhat pedagógus vagy könyvtáros vezetésével, melynek tagja lehet minden általános iskolai tanuló,
- másrészt: az iskola (könyvtár) intézményi tagként lehetőséget kap, hogy a gyermek- és ifjúsági irodalom értékálló alkotásaival megalapozza, bővítse állományát.

Új elem, hogy ezentúl egyénileg is a Móra Könyvklub tagja lehet bárki, aki ezen értékes műveket kedvezményes áron megveszi.

Tagsági díj nincs ebben a rendszerben, csupán egyetlen feltétele van a tagságnak: évente két klubkönyvet kell megrendelni, megvásárolni.

Klubkönyvként a Móra Klasszikusok néven a világ gyermek- és ifjúsági irodalmának legkiemelkedőbb műveit jelentették meg műbörkötésű sorozatban. 1993-ban Petőfi Sándor: János vitéz (Róna Emy színes illusztrációival), Erich Kästner: Emil és a detektívek, A repülő osztály (Walter Trier rajzaival), Magyar népmesék (színes illusztrációkkal) és Mark Twain: Koldus és királyfi című műveket adták ki e sorozatban.

Milyen kedvezményeket ajánl a Móra Könyvklub?

- Klubkönyveit a bolti árnál 20%-kal olcsóbban kínálja.
- Tagjai a Móra Kiadó teljes kínálatából 15%-os kedvezménnyel rendelhetnek.
- Évente kétszer minden klubtag megkapja a megvásárolható könyvek katalógusát.
- Évente egyszer 50%-os könyvvásárral kedveskedik nekik a kiadó.
- Tagsági igazolványt kapnak, mellyel kedvezményesen vásárolhatnak.

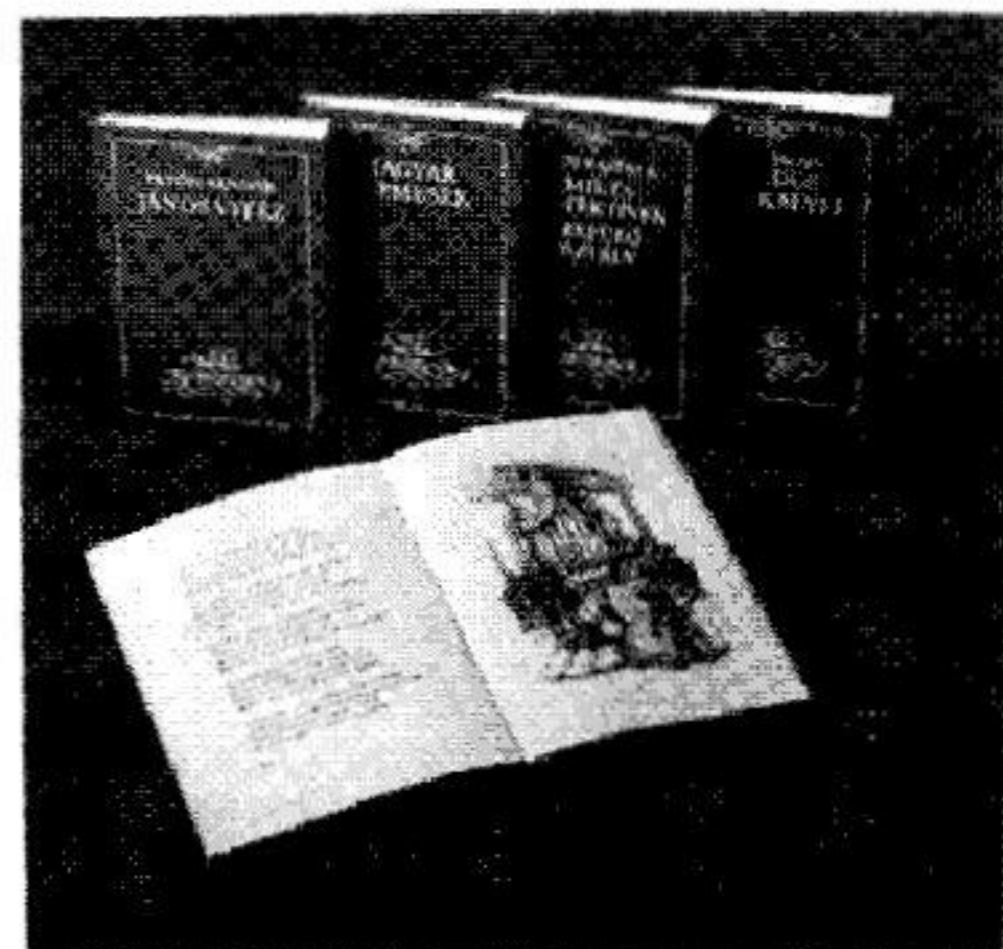
A postaköltséget a kiadó átvállalja.

Mint minden évben, az idén szeptemberben ismét sok iskolába eljutott felhívó levelük a megrendelhető könyvek listájával. E jegyzéken a szinte nélkülözhetetlen Ablak-Zsiráf, a Gógós Gúnár Gedeon, a Mosó Masa mosodája mellett Berzsenyi, Csokonai, Kosztolányi verseskötetei, a Tudománytár gyermekeknek sorozat népszerű darabjai mellett a középiskolai tanulmányokat segítő 77 híres dráma, a 111 híres regény 1–2. címűek is megtalálhatók.

A kiadó tájékoztató levele szerint sokan jelezték, hogy érdeklődés mutatkozik az igényes, irodalmi értékű tudományos-fantasztikus irodalomra is. Ezt az érdeklődést kiszolgálva science-fiction kiadványokkal bővíti kínálatát a Móra. A címben zárójelbe tett „I” jelzi, hogy a megújulás még nem zárult le, mivel októbertől a klubvezetők jutalékfizetési mechanizmusát egyszerűsíteni kívánják.

Ezen pénzszerű világban nagy eredmény, ha sikerül a legszükségesebb könyveket megvenni, hát még kedvezményesen hozzájutni.

Emmer Gáborné

Lőrincze Lajos: Megnől az ember szíve

(Barátok – emlékek – találkozások)

A kedves olvasókkal Lőrincze Lajos: *Megnől az ember szíve* című könyvét szeretném megismertetni, amely néhány hete jelent meg. Nehéz a szívem, mert az örömet kellene hirdetnem, de azt a jelen pillanatban elhomályosítja a veszteség érzése: október 11-én, két és fél évi betegség után meghalt Lőrincze Lajos. Egy héttel előtte még utolsót lobbant benne az élet és az öröm, amikor könyvét kézbe vehette és a bemutatón részt vevő sok barát és tisztelő üdvözlét, aláírását felolvastuk neki. Nem hitt benne, hogy megéli a kötet elkészülését. Tétova mozdulattal lapozott bele, itt-ott elmerengett felette, csodálkozott, hogy ezt ő írta. Messze volt már a hétköznapi valóságától!

■ Három éve, januárban, Balatonfüreden fogott hozzá, hogy Veszprém megyéhez kötődő írásaiból gyűjteményt szerkesszen. Elkészítette a tervezetet, a szerkesztet, s úgy tervezte, hogy még megírja a hiányzó fejezeteket, például cserkészkorát és legációk emlékeit. Aztán ágynak döntötte a betegség. Reméltük, csak rövid időre. Két év múltán sürgetőnek éreztük folytatni a szerkesztés munkálatait, s kérésére olyan írásokat is bevettünk a kötetbe, amelyeknek közvetlenül nincs közük Veszprém megyéhez. Ezért változott meg a kötet címe is: eredetileg *Hű nevelőim, dunántúli dombok* (Illyés) volt, végül *Megnől az ember szíve* lett. Valóban kifejező. Ha valaki végigolvassa a könyvet, megnől a szíve, miként hajdani székely adatközlője megfogalmazta!

A könyv budapesti bemutatóján Pomogáts Béla legfontosabb sajátosságként azt az otthonosságot hangsúlyozta, amely a könyvből árad, s amelyet Lőrincze Lajos személyes jelenlétében is mindig éreztünk. Azt az otthonosságot és egyszerűséget, amellyel Szentgálon és Pápán, Budapesten és a nagyvilágban, az egyszerű emberek és a politikusok között egyaránt eljárt, hogy a magyarság nyelvi felelősségtudatát ébren tartsa, hogy az édes anyanyelv megtartó erejére és iránta való kötelességünkre figyelmeztessen. „*Nem élet-története, inkább munkatörténete van.* – írja Pomogáts Béla a kötet bevezetőjében. *Mindig anyanyelvünk tisztaságán, szavainak épségén őrködött, és mivel a nyelv nem pusztán a tudomány tárgya, hanem a mindennapi életé is, és anyanyelvünk sorsa*

igazából nem a könyvtárban: szótárakban és grammatikákban dől el, hanem az iskolában, a munkahelyeken, az utcán és a piacon. Lőrincze tanár úrnak is ki kellett lépnie a könyvtári csendből és vállalnia kellett a nyilvános közszereplést, mi több, a nyilvános küzdelmet egy jótékony, szelíd, mégis határozott és kitartó pedagógiát: a rádióban, a pódiumon, nemcsak az egyetemi katedrán, hanem akár idegenben élő honfitársaink összejövetelein, az anyanyelvi mozgalomban, a nyelvművelés hétköznapi aprómunkájában, erőfeszítéseiben.”

A kötet fejezetei beszédek, címüket egy-egy tanulmányról, írásról kapták. *Hazamegyek a falumba* jelzi az első a hűséget, benne a diákként írt első próbálkozásokat találjuk, s a hetvenötödik születésnapon Szentgálon elhangzott előadást. *Áldott legyen a láng*, hirdeti a következő, hálával emlékezve a felnevelő és útnak indító kollégiumokra, melyek egy életre „feltarisznyázták”. *A kis Gyöngyöستől a nagy Tiszáig* fejezet a nyelvmegőrzés, az emberközpontú nyelvművelés témaköréből válogat. *Az Üzenet a szomszédba* a nyelvjárási gyűjtések, az anyanyelvi konferenciák, a határokon túli magyarságért való aggodás írásait gyűjti csokorba. Legkedvesebb, szívbéli barátairól szól a *Mesterek, barátok* részben, Kodály Zoltánról, Áprily Lajostól, Illyés Gyuláról, Keresztury Dezsőről és másokról. *Hittel és meggyőződéssel* üzen a kórházi ágyról is, többek között annak a veszprémi iskolának, amelyik Simonyi Zsigmond nyelvész nevét vette fel.

A szöveges részt 36 fénykép egészíti ki, melyeken Lőrincze Lajos életútját követhetjük figyelemmel, s a számára meghatározó baráti közösségeket és társakat láthatjuk.

A rádióból hónapok óta ismétlésben hallhatjuk az Édes anyanyelvünk ötperceit, s most már ez a könyv is felsorakozhat szívünkben és a könyvespolcon az Édes anyanyelvünk, a Magyar Nyelvatlasz, a Nyelvőrészen, az Emberközpontú nyelvművelés, a Bilingválizáció, s az ezernél jóval több tanulmány és cikk mellé. Im már végérvényesen lezárult az életmű!

Jó szívvel ajánlom Lőrincze Lajos utolsó könyvét minden igaz magyar embernek, de különösen a pedagógusoknak és a könyvtárosoknak, akik örökségét továbbadhatják, diákjaikkal, olvasóikkal megismertetve Lőrincze Lajos emberségét és írásainak szellemét, az anyanyelv iránti aggodó szeretetét. Nehéz korunkban kevesen mondhatják el 78 év után is: „*Há visszaneztek az életemre, azt mondom,*

hogy nincs semmi, amit megbántam volna. Ezt belém nevelte a pápai iskola, meg a szentgáli is. Jó magyar embernek kell lenni, szeretni kell ezt a földet, ezt a népet, ezt a hazát, ezt a nyelvet. Igyekeztem hitemhez, a felfogásomhoz hű maradni, és ettől nem tudott eltéríteni semmi sem. Ez az, ami megnyugtató számomra. Ami valamikor kedves volt nekem, és amiről meg voltam győződve, hogy helyes, azt tulajdonképpen végig meg tudtam tartani, és valóban az a tanulság, hogy hit és meggyőződés nélkül nem lehet semmit igazán elvégezni.”

A kötetet Balogh Ferencné, Kolczonay Katalin és Raffai István szerkesztették, a bevezetőt Pomogáts Béla írta, a borítót Udvardi Erzsébet tervezte. Sokan és önzellenül segítettek a kiadást, melyet az Új Horizont Folyóirat- és Könyvkiadó Alapítvány fogott össze. (8200 Veszprém, Megyeháza, Pf. 291.) Ezen a címen rendelhető meg, immár csak a 2. kiadás, amelynek ára 300 Ft.

Balogh Ferencné

Mentsük meg Szederkét!

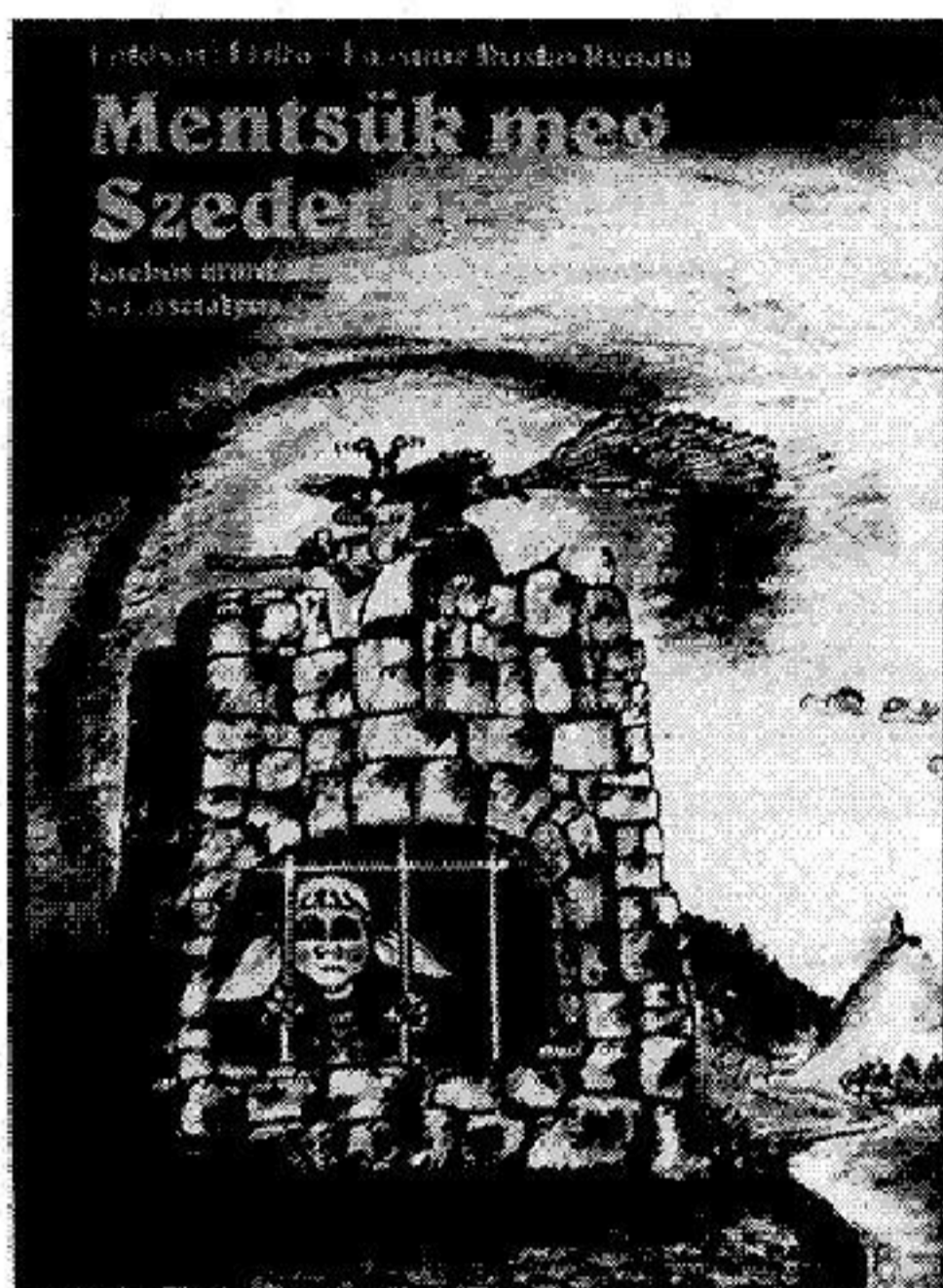
■ „*Szegény Szederke a sárló erdő mélyén szenved lömlöcében 99 lakattal bezárva. A gonosz bestia azért rabolta el a mosolygós arcú, kedves teremest, mert megirigyelte szép beszédét, ékes szavait. Szederke mindig pontosan fogalmaz, megfelelő kifejezéseket használ. A mondatok gyöngyként peregnek ajkáról. Szereti is őt mindenki.*”

Zagyváló Banyát kerülik az emberek. Csúf beszédével, értelmetlen, zavaros mondataival elriasztott magától mindenkit. Szabadítsuk ki együtt Ekesszavú Szederkét!”

E sorokkal fordulnak a szerzők könyvük clején kis használóikhoz, akik e játékos munkafüzet segítségével tanulják, gyakorolják a fogalmazást.

Az anyanyelvtanításnak évek – talán évtizedek – óta sarkalatos pontja a fogalmazástanítás. E terület szubjektivitása, időigényessége miatt peremre szorult az oktatásban. A szegedi Mozaik Oktatási Stúdió már több hasonló kiadványt megjelentetett a fogalmazás tanításához (e könyv hátoldalán szerepelnek ezek is), de a játékos, a tanuló motiválás, az újszerűség ezt a munkafüzetet jellemzi leginkább.

Szépenszóló Palkónak Szavak Erdején, Mondatok Földjén át 99 próbatétel teljesí-

tésével kell eljutni a Szövegbirodalomba Szederkéért.

A próbák egyre nehezebbek – melyek során a tanulóknak az egyszerű mondatalkotástól, az azonos alakú szavak jelentésmagyarozatán, a tematikus szógyűjtésen megedződve, párbeszédke kiegészítését, szituációk írásbeli megfogalmazását, képről mesélését kell elvégezniük. Később a mesebefejezések, a képekről alkotott történetek, a szövegből alkotott kérdések, a vázlatkészítés, a beleéléses fogalmazás, az egyes műfajok gyakorlása teszi próbára megszerzett tudásukat.

A helyes megoldások a könyv végén megtalálhatók, de más mankót is adnak a szerzők. A kiadvány végén lévő Kincseskamra szómagyarozatait segítik az elakadó megmentőket.

Változatos feladatai, kedves hangvétele, érdekes próbái, humoros rajzai láttán a felnőttek is kedvet kaphatnak Szederke megmentéséhez.

(Földvári Erika – Lassúné Ruskó Renáta: *Mentsük meg Szederkét! Játékos munkafüzet a fogalmazás tanuláshoz 3–4. osztályos gyerekeknek.* Szegedi Mozaik Oktatási Stúdió, 1993.)

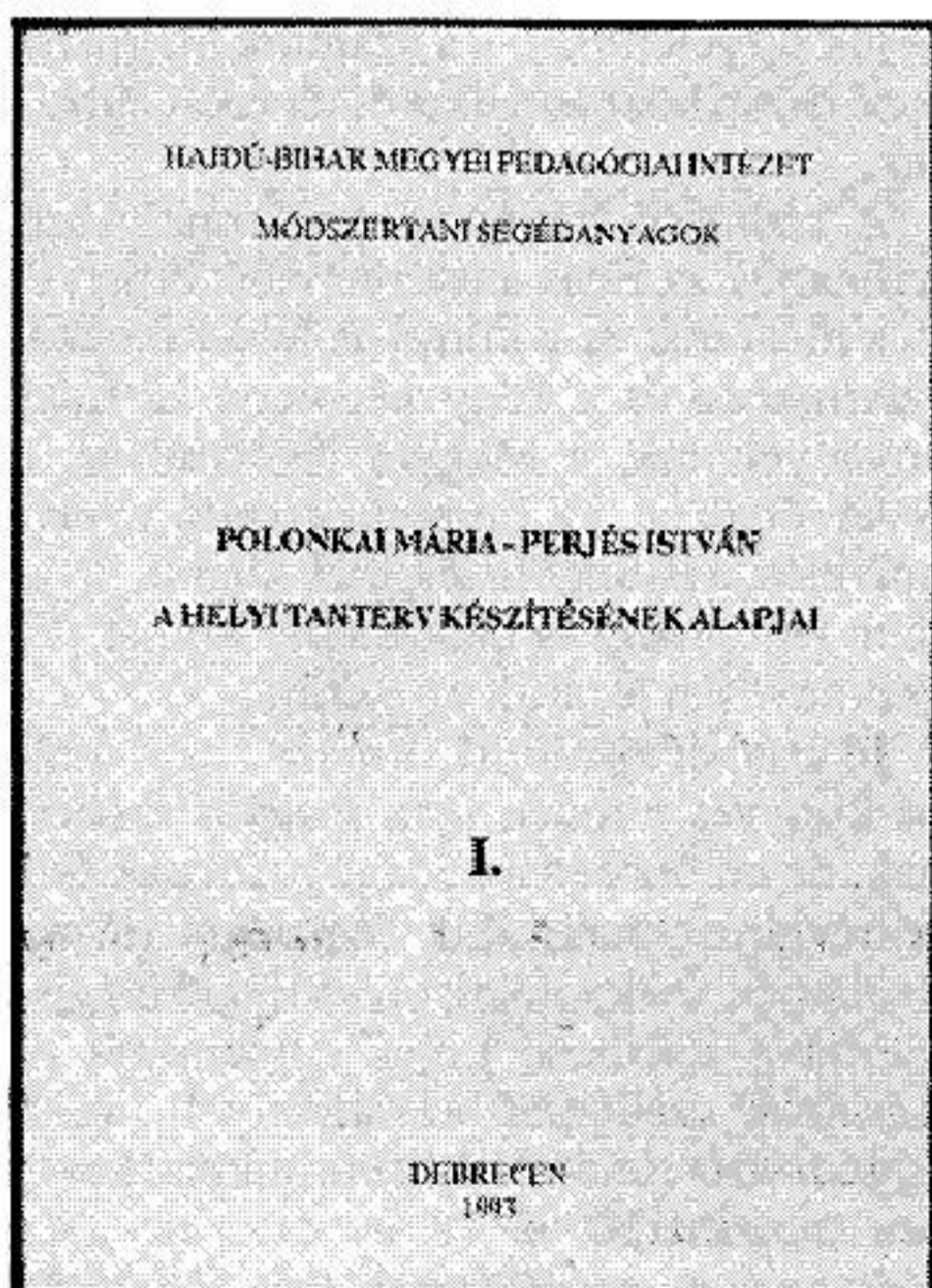
Emmer Gáborné

■ A pedagógia örök téma az emberiség történetében, vannak egyes időszakok, amikor különböző *részterületek* kerülnek előtérbe. Valószínű, nem tévedek, ha úgy fogalmazok, hogy napjaink és a jövő egyik „slágertémája” a helyi tantervek készítésé-

nek a problémaköre. Üdvözölhető tehát a Hajdú-Bihar Megyei Pedagógiai Intézet tette, hogy kiadványt jelentetett meg a témáról.

Aki azonban konkrét, gyakorlati tanácsokat vár a könyvtől, csalódnai fog. Ugyanis a helyi tantervek készítésének éppen az a jellemzője, hogy az adott speciális viszonyokra épül, másutt már csak módosítással, átalakítással használható. Ennek ellenére számos tantervtípust olvashatunk a könyvben, melyeket táblázatban is bemutatnak a szerzők. De mivel ezek *típusok*, a helyi tantervet alkalmazni kívánó iskolának saját magának kell dönteni, melyiket fogadja el *kiindulási alapnak* és melyikre építi fel egyedi tantervét. Ehhez az összeállításhoz *folyamattervet* is közöl a könyv. Javaslatuk logikus, hiszen az országos és helyi társadalmi célokhoz, mint alapkövetelményekhez kell hozzáigazítani az iskola feladatait. Az ábrák elemzése sok hasznos tanácsot adhatnak azoknak, akik bátorságot éreznek ahhoz, hogy a tervezett NAT követelményeit „aprópénzre” váltsák és megalkossák saját iskolájuk speciális tantervét.

A könyv szerzői az elvi bevezető végén összefoglalják a helyi tanterv általános pedagógiai vonatkozásait. Megállapításukat szó szerint szeretném idézni. „*Az iskola feladata, hogy olyan együttműködési stratégiát dolgozzon ki, amely egyfelől képes hatékonyan közvetíteni a közös kultúrjavarokat, másfelől az egyedek személyiség-fejlesztését adekvát tartalmi és formai eszközeivel is segíteni. E két szerep írott változata a helyi tanterv.*”

Az elvi alap megfogalmazása, a típus-tervek közlése mellett az érdeklődőknek nagy segítséget jelenthet a közölt bibliográfia, melyet valószínű, a szerzők is felhasználtak dolgozatuk megírásában. A címben jelzett római egyes (I.) viszont arra utal, hogy további kötetek kiadását tervezi a kiadó. (Polonkai Mária-Perjés István: *A helyi tanterv készítésének alapjai.* Debrecen, 1993. 123. p.)

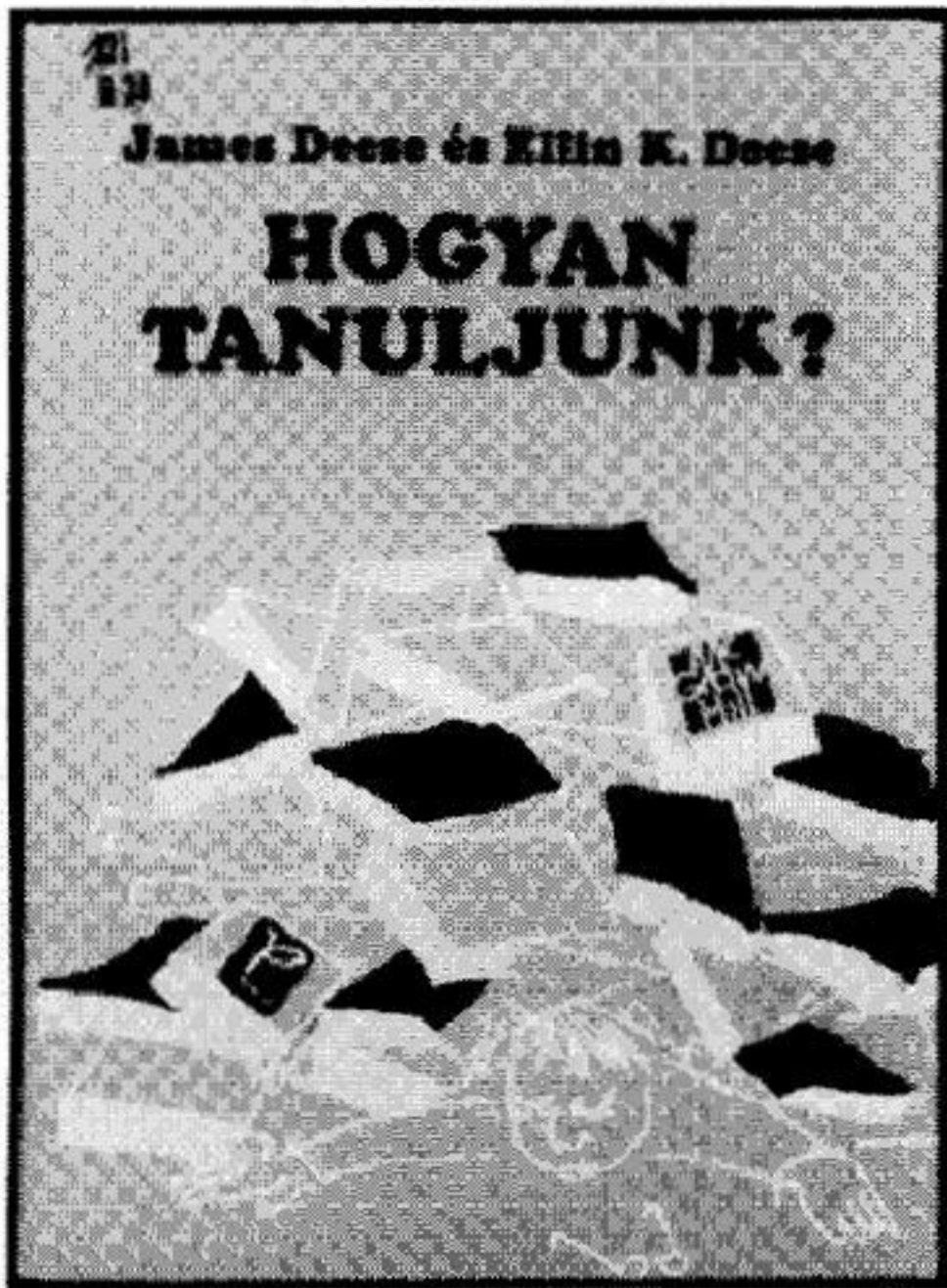
Dr. Tóth Dezső

■ Az utóbbi néhány évben a magyar könyvpiacra megszorodtak az önálló tanulásról, a tanulás hatékonyságáról szóló kiadványok. Valószínű, ez nemcsak a külföldi szakirodalom bővebb beáramlásával függ össze, hanem a hazai demokratizálódó iskolarendszer is szerepet játszik az okok között. De szerepe van annak is, hogy előtérbe került az egyéni képességek kibontakoztatásának lehetősége, a kreativitás érvényesülése.

A Panem könyvkiadó által megjelentetett *Hogyan tanuljunk?* című könyv azok közé tartozik, ahol a szerzők nemcsak általánosságokat mondanak el a leendő olvasóknak, hanem évtizedes tapasztalatok, tudományos kísérletek, megfigyelések alapján fogalmazták meg mondandóikat. A 10 fejezetre osztott tanulmány logikus sorrendben közli az önálló, hatékony tanúlással foglalkozó tanácsokat. S ahol szükséges, a fejezethez tesztet is összeállítottak a szerzők, hogy ki-ki lemérhesse, hol tart, honnan indult és a tanácsok alkalmazásával jutott-e előbbre.

A könyvtárosokat különösen érdekelheti a 4. fejezet, mely *Az olvasás tudománya* címet viseli. Mielőtt részletesen tárgyalná a témát, választ kér az olvasótól a tesztalapon közölt legalapvetőbb kérdésekre. Az *igen* válaszok a hibásak, ha van ilyen, akkor javítani kell a gyenge képességeken. Számomra is érdekes az olvasási sebesség kiszámítási táblázata. Állíthatom, hazánkban kevesen alkalmazták még ezt a módszert.

A fejezetben tárgyalt témák átfogják az olvasásról kívánatos tudnivalókat, alkalmazásuk haszonnal járhat a magyar diákoknak, akik az alapképzésben, továbbképzésben vagy a másoddiploma megszerzésében vesznek részt. Végre egy olyan könyv, amit mindenkinek el kellene olvasni és utána alkalmazni, aki tanulásra szánta el magát. (Deese, J.-Deese, E. K.: *Hogyan tanuljunk?* Bp., Panem, 1992. 260 p.)

T. D.

**Az ezredforduló kiemelkedő
forrásmunkája**

A Magyar nagylexikon

■ A hazai könyvszakma utóbbi ötven évének kétségkívül legnagyobb vállalkozása a Magyar Nagylexikon megjelentetése. E 16 kötetben napvilágot látó munka minden valószínűséggel megállja a helyét az egyetemes és nemzeti könyvtártörténetünkben is. Összesen mintegy 160 ezer címszóval, kötetenként várhatóan 800 oldalon, ezer színes és fekete-fehér képpel, 50 térképpel foglalja össze a világ és hazánk kultúrkincsének értékeit. Az ezredfordulóig megjelenő sorozat minden negyedik kötetének végén frissíti a már közölt ismeretanyagot, tehát valóban naprakész tájékoztatói lehetőséget biztosít.

Ami különös érdem: ez eredeti magyar munka. Nem külföldi lexikonok alapján vagy azok fordításával készült. Végre a magyar tudomány is előállhat – remélhetőleg – világszínvonalú munkával, bizonyítva szellemi alkotóképességünk értékeit. A Magyar Nagylexikon az Akadémiai Kiadó ígérete szerint méltó utódja lesz kiemelkedő elődeinek: a Révai és a Pallas nagylexikonnak.

Az iskolai könyvtárosoknak, pedagógusoknak, vezetőknél nem kell bizonygatni a Magyar Nagylexikon fontosságát, mindennapi használhatóságát a nevelő-oktató munkában. Csak remélni lehet, hogy a de-

cembertől évente megjelenő 2–2 kötet fedezetére jut majd anyagi forrás az intézményekben.

B. P.

Egy hasznos kiadványról

Önálló ismeretszerzésre nevelés

■ Kevés olyan területe van a pedagógiai munkának, amellyel többen foglalkoztak volna, mint az, hogyan lehet a tanulókat eredményes ismeretszerzésre ösztönözni, felkészíteni tudásuk hatékony gyarapítására. A neveléstörténet, de az újabb szakirodalom is számos megközelítésben és szerteágazó módszertani útmutatásokkal tárja fel e témakört. Egy valami azonban megegyezik csaknem valamennyi végkövetkeztetésben: a tanulás hatékonyságához nélkülözhetetlen a gyermek könyv- és könyvtárhasználati képességeinek kialakítása, az önálló ismeretszerzés készségeinek megszilárdítása, valamint elengedhetetlen a külső tényezők (a források) biztosítása is.

Napjainkban kutatások sora zajlott és folyik ma is annak vizsgálatára, hogy a korszerű körülmények és a felgyorsult élettempó közepette az iskola mennyire képes felkészíteni növendékeit a permanens tanulásra. Egy ilyen vizsgálat összefoglaló tanulmánya Barták Péter munkája, amely immár második kiadásban áll az érdeklődők rendelkezésére. Az *Önálló ismeretszerzésre nevelés az iskolai könyvtárban* című kötet a veszprémi Báthory István Általános Iskola könyv- és médiatárában (forrásközpontjában) végrehajtott kísérlet folyamat-, illetve eredményösszefoglalója. A gyakorlatban végrehajtott kutatás hátterét akkor még az Országos Oktatástechnikai Központ bázisiskolájaként működő intézmény vezetésének, tantestületének hozzáállása, segítő szándéka biztosította.

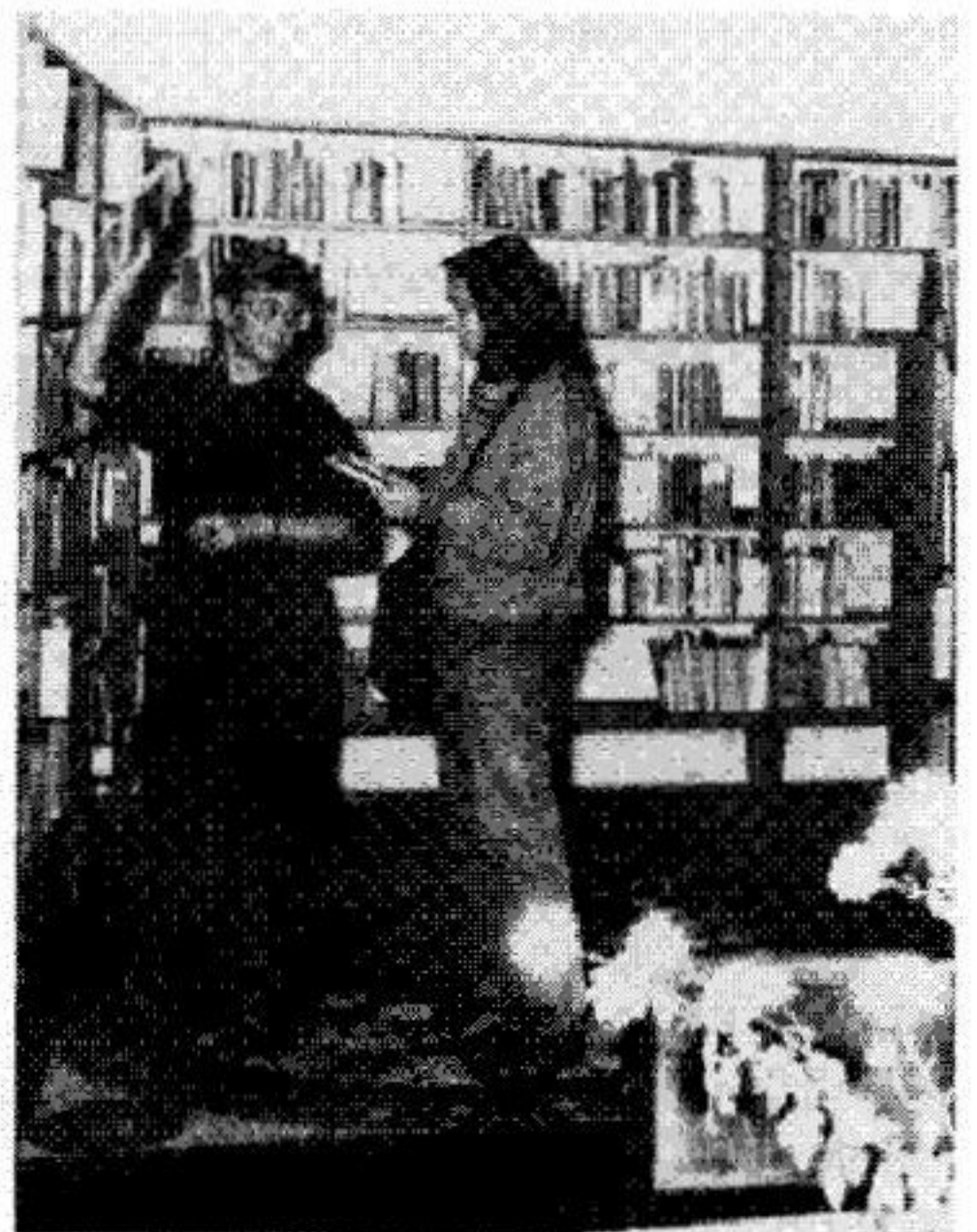
A kötet bemutatja az önálló ismeretszerzésre nevelés komplex fejlesztési folyamatát. Tartalmazza azt a programot, amely magába foglalja a kívánatos feltételrendszert, a használható módszertani eljárásokat és egy lehetséges tematikát 1–8. osztályig. Bizonyára érdekes lehet, s talán mintául is szolgálhat a kísérletben használt módszerek, kérdőívek bemutatása, továbbá azok feldolgozása, értékelése is. Elgondolkodtatóak azok a tapasztalatok, amelyeket a szerző a kutatás eredményeinek összegzése után megfogalmaz. Elég

egyértelműen kiderül ugyanis, hogy a tanulóknak, nevelőknek egyaránt munkájuk hatékony elvégzéséhez nélkülözhetetlen a jól működő iskolai könyvtár, amely az audiovizuális ismerethordozókat is magába foglalva korszerű forrásközpontként működhet. Mindennek megvalósítása korántsem utópia, mint azt sokan hiszik. A meglévő, de szétszórtan vagy elzártnak az iskolában megtalálható könyvek, folyóiratok, hang- és videokazetták, lemezek, diasorok egy helyre koncentrálásával, feltárásával, a mindenkor hozzáférhetőség biztosításával megvalósítható a szükséges feltételrendszer. Ehhez viszonylag csekély anyagi ráfordítás, valamint a személyi feltételek megteremtése kellene.

Hosszabb folyamat, de meglepően eredményes lehet a nevelési-oktatói módszerek bővítése az adott lehetőségek kihasználására. A könyv- és könyvtárhasználat kötetben bemutatott tematikája 1–8. osztályig szerves egészet alkot. Az egymásra épülő foglalkozások eredményeként a tanulók személyiségében, ismeretszerzési szokásaiban, tanulási módszereiben – a kísérlet tapasztalatai szerint – rögződik az állandó önművelés igénye és módszereinek alkalmazhatósága is.

A kötetet haszonnal forgathatják az iskolai könyvtárosok, de bátran ajánlhatják kollégáiknak, sőt, az intézmény vezetőinek is. A bemutatott tanulmány ugyanis arra szintén példa, hogy az efféle korszerűsítő elhatározások kizárólag együttes munkálkodással, egymást erősítő tevékenységgel valósíthatók meg.

(Barták Péter: *Önálló ismeretszerzésre nevelés az iskolai könyvtárban*. OTTV, Veszprém, 1992. 109 p.) – kp –

Hegyi&Tsa

Könyvkiadói, könyvkereskedelmi, reklám betéti társaság

1145 Budapest, Róna u. 174.

Telefon: 251-5666/386-os mellék

Fax: 251-0768

Tisztelt könyvtárvezető kolléga!

A Hegyi & Társa Kiadó 1991-ben jelentette meg *Templomépítészet Magyarországon* címmel indított könyvsorozatának első, a katolikus templomokat bemutató kötetét.

1992 augusztusában megjelent a második, oktatási segédkönyvvé átdolgozott kiadás, kartonált kötésben, fele áron.

A könyvsorozat második és harmadik, az evangélikus és a református templomokat bemutató kötete 1992 novemberében készült el.

A kiadó egy évvel ezelőtti akciót hirdetett az általános és középiskolák számára: mintakönyvként elküldtük a *Katólikus templomok Magyarországon* című vászonkötésű kötetet – 1000 Ft-os kedvezményes áron felajánlva azt az iskolai könyvtár részére – azzal a kéréssel, hogy segítsenek az ugyanolyan minőségű, de olcsóbb, kartonált kötésű második kiadás terjesztésében.

Az idén is szeretnénk megismételni az akciót. Az eltelt két év azonban arra kényszerít bennünket, hogy valamilyen módon módosítsuk a feltételeket.

Tekintettel arra, hogy két könyvről van szó, előzetes megrendelés nélkül nem áll módunkban kiküldeni a mintakönyveket. Most is kedvezménnyel kínáljuk a *Református templomok Magyarországon* és az *Evangélikus templomok Magyarországon* című albumok első, vászonkötésű kiadását az iskolai könyvtáraknak, de az 1993. január 1. óta kötelező 6% általános forgalmi adó és a megnövekedett postaköltségek miatt kötetenként 1200 Ft-ért (fogyasztói ára: 1500 Ft+6% áfa).

Tisztelettel kérjük, jelezze, ha a könyvtár igényt tart a mintakötetekre.

Ugyanezen okból nem gyűjtünk még előfizetéseket a tervezett *Protestáns templomok Magyarországon* című, az evangélikus és a református templomokat egy kötetben bemutató oktatási segédkönyvre, csupán arra szeretnénk kérni Önt, hogy segítsen felmérni, volna-e igény rá. (Ez a kettős kötet szintén fele áron, azaz egy vászonkötésű könyv árának megfelelő fogyasztói áron jelenne meg.)

A példányszám megállapításában, illetve annak eldöntésében, hogy egyáltalán kiadjuk-e a protestáns oktatási segédkönyvet, óriási segítséget jelentene, ha Ön is vállalkozna egy „közvéleménykutatásra”, igényfelmérésre.

Előre is köszönjük.

Szeretnénk szíves figyelmébe ajánlani, hogy a *Katólikus templomok Magyarországon* című oktatási segédkönyv korlátozott példányszámban még megrendelhető (ára: 750 Ft+6% áfa=795 Ft). Az iskola tanulói, tanárai részére 200 Ft/könyv kedvezményt tudunk felajánlani.

Együttműködését remélve, tájékozódásának eredményét, megrendelését – telefonon, levélben vagy faxon – várva,

tisztelettel köszönti:

László Rózsa
marketing manager

